

ဂဏန်စုံပုံစာ

ပဲ့လိက်ဆုပ်သွတ်ပွဲ စိတ်စေတနာ မိက်ပွဲဒမံက်ထူးစေတနာစိတ်စေတနာ
မိက်ပွဲပင်ပတိုန်ကော့တု ဗဒေကဖျပ်ညးသအာင်ညီဝေပွဲမွဲ၊ အမွဲတီအိုတ် အမွဲလေဝ်အိုတ်
“အဲမုအဲ” မာန် မာနသက်ဂ်လေဝ် ညီဝေပွဲမွဲရ၊ စိတ်စေတနာ မိက်ပွဲကိုလိက်ပတ်မန်ပွဲ
ရာင်ဆာဲ ကျော်ဂေါင်မွဲဒေမောင်တက်တု မဒးချူခွဲဏာရောင်ဂ် ဂံင်ဒင်ပါင်ပွဲဂတ
မုက်ကျော်ရအဲ။

ပဲ့လိက်ဆုပ်သွတ်ပွဲ ဆေင်စပ်ကိုလိက်ပတ်မန်ပွဲတု ဆစိတ်ညာန်အဲဒိုက်ဒုဂ်၊
စိပ် ဆစိတ်အဲဒိုက်ချပ်ဒး စိတ်အဲဒိုက်ကျိပ်စိတ်စိတ်ပတ်မန်ထူးဏာကိုရ၊ တင်ဂွေင်
မပတိုန်ထူးဏာ အလုသိုဖအိုတ်ပွဲ ဒးဒုဂ်တုအဲဒိုက်ပေင်င်ရဂ် အဲဒိုက်ဟံင်ဒင်ဝန်ရ၊
မုဟိုတ်ရောဟိုမွဲ မဟိုတ်နအဲဒိုက်ဟံင်လိက်ပတ်မန်တရေမ ဟံင်အိုတ်ဟံင်ကော့တု
လညာတ်အဲဒိုက် တင်အဲဒိုက် ဒင်ဂိုင်ကောတ်လပ် နုညာ်မလောန်ကျင်တအိဂ် စိပ်အဲဒိုက်
ဏာအဲ ကာလပွဲဆိုကောတ် လိက်ပတ်တရေမပွန်ဂ် တင်ဂွေင်လျီုလျီု အဲဒိုက်ဂိုင်
ကောတ်လပ် အဲဒိုက်ကျိပ်ကောတ်လပ် ဗွေတ်ဒိုင်ဂ် ပွဲဆိုကောတ်ရ၊ စိတ်ပွဲကိတ်ညီကို
ဒန်ဒုဂ်ဂ် ပလေဝ်ထောဲလညာတ်ညာန်တု ဒးဂိုင်ကောတ်တိုဟန်ရ၊ တုညာညးမစီကွး
ပဲ့လိက်ပတ်မန်ဂွိုင်လေဝ် တင်ဂွေင်အဲဒိုက်မပတိုန်ထူးလပ်တအိဂ် ဗွေတ်ယောင်
ယာဒိုင်ကိုဒ်၊ ယုတ်ဒေက်ဟံင်ကျိပ်ပေင်လေဝ်ကိုဒ် မွဲမွဲသံယပ်ဆိုညာတ်မွဲး ရန်တုအဲကို
လိက်ပတ်ဂကူပွဲ သွေဝ်မွဲမောင်တက်တု ဩဝ်မိုင်ကိုကသပ်ညီအဲ၊ ကသပ်မိုဟ်ပြု
နယံကဒးဒုဂ် မင်ယိုဒိုင်ကောတ် နကိုကွိုင်လျီုနရအဲ။

စပ်ကိုပရေင်လိက်ပတ်မန်တု စိတ်ပွဲသွေဝ်လးလးအိုတ်ညီ၊ ချပ်စော့မြုဟ်ဟ်
နက်ကံအိုတ်ညီ၊ ပွမလိန်လပ်ကော့တု သွေဝ်ဆိုရေဒုဂ်ပြု ဟံင်လောဲသွာရ။

သိုမအဲပရေဟင်

နဲဒ်အိန်ဟံင်မန်

နဲဒ်အိန်ဟံင်မန်

လူထုသေရ ပဗေင်မုဒ်

ဟင်ဂွေင်လိက်ပတ်မန် မထေက်ကိုဟိနာနာ ပါတ်ရ၊

(နဲဒ်အိန်ဟံင်မန် - ပဗေင်မုဒ်မိုင်မိုင်)

လိုဏ္ဍာဝရ ပလေဝ်မွဲခွ

ဒကုတ် - မွဲ

ပွမစွဲစွတ် မအက္ခရ်ဗျေတ်ဒး

ကိစ္စစွတ်မအက္ခရ်ဗျေတ်ဒးပွဲ သွက်လိက်ပတ်မန်ပို အခိုင်တွဲဏအ် မဒးနွံပိုက် ပွဲမလောန်ရ။ လိက်ပတ်မန်ပိုဝ် သွတ်နွံဟွံမွဲကို သွိုင်တွန်ဝဲ သဘဲတြာနုသမ္ပိုင်နန်ထပ်တုဂ် ဒးဒုင်ကျိုင်ဒွါဘယ် သွောတ်သမ္ပတိ သွောတ်ဝါဒမဟာဂက္ခ မပရေအ်မရတ် မယုတ်မာပပ်ဝိ ကရောမကောန်ဂက္ခဏေ ဤင်ကိုက္ခသ္မာဘု ဟိုတ်နွံဟွံကို မွတ်စေအ်ဏေတ်ခွိတ်သပေါတ် ခစေအ်ခစေတ်ရိုင်စင် ဒးမင်ကျိုင်ဆဒ်ကိုဒ်ဂ်ရ ရင်အာ လပါမအက္ခရ်ကို လပါဝေါဟာမအရေဝ်ကို လပါနယ်ကသဒ္ဓါ (သွောတ်လိက်ပတ်) ကို ယောဝ်ယာဒိုင် တုအ်အ်လပါရ။

အခိုင်တွဲဏအ် အဟိန်ပိုဝ်တက္ကောန် ကောန်ဂါက္ခဒိုင်သွက်ဂက္ခ ပွဲဇွော်မောင်ကို အဟိန်ပိုပြုဗျေင်ဗျေင်ဗျေင် ကိုပရေင်ပညာကောန်ဂက္ခပို သိုင်သွောတ်တက် ဗိုဗိုလျာဟ်ဏအ်ကို ကိစ္စလိက်ပတ်ပို ဩဟတ်မဒါနုလျာဒိုင်ဏအ်လေဝ် သိုင်သွောတ်ကလေဝ်စိုပ် မူလတရေမ္ပန္နိ ပိုသဒးတင်ဂြဲ ဒတဲတဝါဏာကိုရောင်၊ လိက်ပတ်မန်ရတ်ကြက်ဂက္ခပို သိုင်သွောတ်တုကျာ ကျော်ဂေါင်တိုန် မွဲဝါပွန်ဂ် ဒ်ဗာလျိုင်ပိုရဲလက်ထက်တိုတအ် တုအ်ဥးတုအ်အဲရ။

တင်စွတ် " " ချုလပ်မအက္ခရ် ဟွံမွဲကိုသွောတ်တု တက်တရးပတ်တံ လိက်လွဲဟ် အုပ်ဤင်ဂ် ဒ်ဆအယာတ်လိက်ပတ် ပြးဆာဟေင်ရ။ လိက်ပတ်ဇွော်မောင်ဟွံဒ်၊ သွောတ်တံ လိက်ပတ်လေဝ် ချုတ်ဤတ်၊ ပိုဒ်ဗျဉ်လေဝ် လုပ်ပွဲသွောတ်၊ ဇေမောင်ဝါကျလေဝ် ဒ်တမ္ဗုင်လ အာမန်ဍုက်ကံ၊ လိက်ဂက္ခဏအ် ဤင်ကျိုင်ဂ်ဟေင် ဥးကော်ခစ လိက်ပတ်ဇွော်မောင်ရောင်။

ညိုင်လိက်ပတ်မန်ပို သွောတ်ဇွော်မောင် ဖေါအ်ဗျေင်တိုန်မာန်ကို ကိစ္စစွတ်မအက္ခရ်ပွဲ ပိုက်ဇွော်ပွဲမလောန်ရ။ ပွဲအရာမစွဲစွတ်မအက္ခရ်ပွဲလေဝ် စိုတ်မစောလံာ်ဏာန်စပ် ပွဲမုဟ်လ အိတ်မွဲမွဲလပါဂ် သဒးတးပါထောင့်ကျော်ရောင်၊ ဥပမာ - "ဗိုဗိုဏအ်ဂ် ဥးချုကျိုင် နုတမ္ဗာ တမ္ဗာတေရ။ မုသက်ပွဲဗျေတ်နွံ၊ စိုပ်လျာဟ်ဏအ်မု နဘာအ်ကျိုင်ပမ္ပိဟ်ဒါဟ်ဗေတ် ဗျေတ်အိုတ် မောအ်အိုတ်မက်ဥာပဉ္စိ" သာ်ပွဲကို "ဗိုဏအ်ရအာစာပို (ကျော်ဇွော်ပို) ဥးဗတောန်လပ်ကို ပိုဇောတ်ဗိုဏအ် ပိုကောတ်ဟွံဒး" သာ်ပွဲလေဝ်ကို လညာတ်ဗျေတ်ကောတ် မိုန်ပွဲမွဲဒွါ သာ်ပွဲကိုဒ်၊ ဗိုဗိုချုချု၊ အက္ခရ်ဂ် ဒ်အဓိကဟွံဒးသေင်၊ ညိုင်ပွဲတိအဓိပ္ပာယ် သေင်င်ကွးကွးဂ်ဏောင် ဒ်အဓိက ဂးတု စိုတ်အထောင်သော့ ဟွံမွဲဗျာဟ်မကိုလိက်ပတ်ကေု သာ်ပွဲကိုဒ် စိုတ်မစောစပ် ပွဲမုဟ်လ အိတ်မွဲမွဲလပါ ရသ်ပွဲ ယဝ်နွံဒိုင်မွဲး သော့ဆိုညာတ်ခရ်ဒုဗြဲ ဟွံလေသဲသွာရ။ ဟိုတ်ဒ်သာ်ဂ်ရ

လှိုင်းထွက် ဝေလင်မြို့

ဒုတိယ - မှ

ပထမမြို့စွယ် အကျဉ်းချုပ်

ကိစ္စစွဲစွတ်မအကွပ်ပျောက်သွားသွား လိုက်လံပတ်မနိမ့် အခိုင်တုံ့ဆက်ဆံ မသေးမနိမ့်ကို ဖွဲ့မလောနီရ။ လိုက်ပတ်မနိမ့်ပွဲ သွတ်နုပွဲကို သွင်တွန့် သွဲခြာနုသမ္ပိုင်နုနီထပ်တုဂ် ဒေးဒင်ကျင်ဒါဘယ် သွေ့သတ်သမ္ပတိ သွေ့သတ်ဝါဒမဟာဂဏ္ဍ မပရေအိမရတ် မပုတ်မာပပ်ဝိ ကရောမိကောနီဂဏ္ဍော ဤငှက်ကွဲသွားတု ဟိုတ်နုပွဲကို မှိတ်ဆော်ဆော်ခွတ်သပေါတ် ခစေအိခစေတ်ရင်စင် ဒေးမင်ကျင်ဆဒ်ကိုဒ်ရ ရင်အာ လပါမအကွပ်ကို လပါဝေါဟာမအရပ်ကို လပါနယ်ကသဒ္ဓါ (သွေ့သတ်လိုက်ပတ်) ကို ပေသင်ယာခွင့် တွန့်ဆံလပါရ။

အခိုင်တုံ့ဆက်ဆံ အဟိနိပိုဂိုတ်ကောနီ ကောနီဂါကွဲခွင်သွက်ဂဏ္ဍ ပွဲခွေမောင်ကို အဟိနိပိုဂိုတ်ပျော်ပျော်ပျော် ကိုပရေင်ပညာကောနီဂဏ္ဍ ပွဲသွေ့သတ်တက် မိုမိုလှုပ်ကဆံကို ကိစ္စလိုက်ပတ်ပွဲ ဩဟတ်မဒါနုလှိုင်ကဆံလောင် ပွဲသွေ့သတ်ကလောင်စိုပ် မူလတရေမပွဲနီ ပွဲသေးတင်ပြ ဒတ်တဝါဏာကိုရောင်၊ လိုက်ပတ်မနီရတ်ကြက်ဂဏ္ဍ ပွဲသွေ့သတ်တု ကျပ်ဂေါင်တိုနီ မွဲဝါပွဲနီ နီကာလျှိုင်ပိုရလက်ထက်တို့တဆံ တွန့်ဆံတွန့်ဆံရ။

တင်စွတ် " ချူလပ်မအကွပ် ဟွဲမုကိုသွေ့သတ်တု တက်တရးပတ်တိ လိုက်လှုပ် အုပ်ဂြိုင်းငှ် နီဆာသတ်မတ်လိုက်ပတ် ပြေးဆာပေင်ရ၊ လိုက်ပတ်ခွေမောင်ဟွဲဒ်၊ သွေ့သတ် လိုက်ပတ်လောင် ချူတံဂြိုတ်၊ ပိုဒ်ဗျင်လောင် လုပ်သွေ့သတ်၊ ခေမောင်ဝါကျလောင် နီတမ္ပင်လ အာမန်ဥကိတ်၊ လိုက်ဂဏ္ဍဆံ ဤငှက်ပောင် ပေးကော်ခစ လိုက်ပတ်ခွေမောင်ရောင်။

ပွဲသွေ့သတ်ပတ်မနီပွဲ သွေ့သတ်ခွေမောင် ဖေါဆံမြေဝတ်တိုနီမာနီ ကိစ္စစွဲစွတ်မအကွပ်ပွဲ ပိုက်ခွေမလောနီရ၊ ပွဲအရဟမစွဲစွတ်မအကွပ်ပွဲလောင် စိုတ်မစောလံဗာနီစပ် ပွဲမုဟ်လ အိတ်မွဲမွဲလပါဂှ် သေးတေးဝါထောင်ကျောင်၊ ဥပမာ - "ဗိုဗိုဏဆံဂှ် ညးချူကျင် နုတမ္ပာ တမ္ပာတေရ၊ မုသက်ပွဲဗွတ်နီ၊ စိုပ်လှုပ်ကဆံမ နတ်တဆံကျင်ပမ္ပိတ်ဒိုဟ်ဒုတ် ဗွတ်အိုတ် မောဆံအိုတ်ဗက်ဂှ်ဟို" သတ်ပွဲကို "ဗိုဏဆံရအာစာပို (ကျင်ခွေပို) ညးစကောနီလပ်ကို ပိုတေဗိုဏဆံ ပိုကေတ်ဟွဲဒေး" သတ်ပွဲလောင်ကို လညာတ်ဗွတ်ကေတ် ဗိုနီပွဲမွဲဒါ သတ်ပွဲကိုဒ်၊ ပိုလီချူချူ အကွပ် နီအဓိကဟွဲသေင်၊ ပွဲသွေ့သတ်အဓိပ္ပာယ် သေင်ကွေးကွေးဟိုထောင် နီအဓိက ဂးတု စိုတ်အထောင်သေင် ဟွဲမွဲပုတ်မးကိုလိုက်ပတ်ကေ သတ်ပွဲကိုဒ် စိုတ်မစောစပ် ပွဲမုဟ်လ အိတ်မွဲမွဲလပါ ရသတ်ပွဲ ယင်မွဲဒ်မွဲ သွေ့သတ်ညာတ်ခရ်ဒ်ပြ ဟွဲလောသွာရ၊ ဟိုတ်ဒ်သတ်ရ

စိုတ်စောလံာ်ဃာန်စပ် ပွဲမဟ်လအိတ်မွဲလပါ်ဂှ် ပွဲကိုပ်ကွာ သးတးပါ်ထောံရောင်။

ပွဲအရာမစွဲစုတ်မအကွၢ်ရဲဗွေတ်ဒးဝံ -

၁။ ပွဲမဟွဲတံရိုဟ်မအရေဝ်၊

၂။ ပွဲမဟွဲမအကွၢ်တုပ်ကုဒေ၊

၃။ ပွဲမတောံဆကောပ်ကောပ်ကောတ် ဟိုတ်ဖိုမထေက်ကိုဒ်ဃာန်၊ ဒုင်သဇိုင်လတူတင်ပိတင်ဝံတု မဒးဟိုက်ကွဲကောတ်ရ။

၁။ ဝေါဟာမနီပိုဝံ နုပိဒ်ကြိယာ ပြင်ဒ်အာ ပိဒ်နာမ်၊ ပိဒ်နာမ်ဝိသေသ (နာမ်ဝိသေသန) ကိုဒ်၊ နုကြိယာမည ပြင်ဒ်အာကြိယာကာရိတ်ကိုဒ်၊ မအကွၢ်တံရိုဟ်ဒေ သုဟွဲလိအာ၊ ထပ်စုတ်မဟတ်အကွၢ်ရဲမ၊ ဆစိုတ်ပါ်ပရးထောံမအကွၢ်ရဲညါဗေဝ်ဂှ် ဒေသြင်အာမာန်ရ၊ ဣဝံဂှ် ဒ်တင်ကကုမနီပို တွေင်တုဟ်နုကကုတုဟ်သအာင် မွဲသတ်ရ။

ပွဲမပြင်သွဲမအရေဝ်ဝေါဟာမနီပိုဝံ -

(က) ပွဲမပြင်သွဲ နကီနယံကဲဗိုဒုဝံ

(ခ) ပွဲမပြင်သွဲ နကီနယံကဲဗိုဟွဲဒုဝံ၊ ရဲသတ်ဝံ တိတ်ဒ်ခါသတ်ရ။

ပွဲမပြင်သွဲဝေါဟာမအရေဝ် နကီနယံဗိုဒုဝံ သုကီဗိုပြင်ရုပ်ရာအကွၢ်ရဲတွဲ (အကွၢ်တံမူလ) ဟွဲလိလံာ်ဟေင် ပြင်သွဲအာမာန်တု ပွဲမပြင်သွဲ နကီနယံဗိုဟွဲဒုဝံ ဗိုပြင်ရုပ်ရာမအကွၢ်ရဲတွဲ လိုလံာ်အာတုဟေင် ပြင်သွဲအာမာန်ရ။

(က) ပွဲမပြင်သွဲ နကီနီဗိုဒုဝံ -

၂။ ပွဲမထပ်စုတ်အကွၢ် မဟတ် “လ” ပွဲတံ၊

၄။ ပွဲမထပ်ပင်စုတ် အကွၢ် “န”

၆။ ပွဲမထပ်ပင်စုတ် အကွၢ် “ဝ”

တိတ်ဒ် ၇ နယံရ။

၁။ ပွဲမထပ်စုတ်အကွၢ် “အ” ပွဲတံ

ကြိ (ကြိ)

စီရေင် (ကြိ)

ထိုင်သး (ကြိ)

ဝံဆိုကောတ်ရ။

၂။ ပွဲမထပ်စုတ်အကွၢ် မဟတ် “လ” ပွဲတံ

အာ (ကြိ)

လအာ (န)

၂

ညာတ် (ကြိ)

ဟို (ကြိ)

ဒ် (ကြိ)

ဝံဆိုကောတ်ရ။

၃။ ပွဲမထပ်ပင်စုတ် အကွၢ် - မ

ကွတ် (ကြိ)

ကောန် (ကြိ၊ နာ - ဝိ)

ဇှော် (ကြိ၊ နာ - ဝိ)

ဇှီး (ကြိ၊ နာ - ဝိ)

သျှင် (ကြိ)

သွဲ (ကြိ)

ဝံဆိုကောတ်ရ။

၄။ ပွဲမထပ်စုတ်အကွၢ် - န

ပုတ် (ကြိ)

ပျော (ကြိ)

ပံက် (ကြိ)

၅။ ပွဲမထပ်စုတ်အကွၢ် မ ကို န

သံက် (ကြိ)

ပွဲမပြင်သွဲ နကီနဲမထပ်စုတ်အကွၢ် “မ” ကို “န” ဝံ ပွဲလိက်ပတ်မနီပို ညးချူစ ကာအောက် ပွဲမလောန်ရ။

၆။ ပွဲမထပ်ပင်စုတ်အကွၢ် - ဝ

ဒက် (ကြိ)

ဒ် (ကြိ)

ဗုတ် (ကြိ)

ပန် (ကြိ)

၇။ ပွဲမပါ်ပရးကွဲ မအကွၢ်ရဲ

ပြး (ကြိ)

ပြတ် (ကြိ)

လညာတ် (န)

လဟို (န)

မဒ် (ကြိ - ကာရိတ်) ဒဒ် (န) - သတ်ပွဲဒ်တံ

ကမ္မုတ် (နာ၊ နာ - ဝိ)

ကမ္မောန် (န၊ နာ - ဝိ)

ဇမ္မုတ် (ကြိ - ကာရိတ်၊ န၊ နာ - ဝိ)

ဇမ္မုး (န၊ နာ - ဝိ)

သမ္မုင် (ကြိ - ကာရိတ်၊ နာ၊ နာ - ဝိ)

သမ္မု (ကြိ - ကာရိတ်၊ န) - သတ်ပွဲဒ်တံ

ပျတ် (န)

ပျောဟ် (န)

ပွက် (န) - သတ်ပွဲဒ်တံ ပွဲဆိုကောတ်ရ။

သမ္မုက် (န)

ဒွက် (န)

ဗုဟ် (န၊ နာ - ဝိ)

ဗျတ် (န)

ပွန် (န) - သတ်ပွဲဒ်တံ ပွဲဆိုကောတ်ရ။

ပရး (ကြိ - ကာရိတ်)

ပရတ် (န)

ဧည့်တင်အိမ်မှူး ဒု-ဒုဒု = ပွဲ (အရာ) မန့်ကျင် ပွဲအဓိပ္ပါယ်သင်ပွဲတို ဒုကျင်ပိုင်ဒုနာမ်။

တင်စုတ် " ကြိယာမှူး " ခိုင်" ဂွံ ကောမ်ကလိုအံပွဲဇွော်ပွဲလင်၊ တန်တံင်စင်
 မွဲအထိုက်အတန် (အခိုက်အတန့်) ဂွံအခိပျိုယ်သင်ခွံရ။ ဂတဒေ့ဂ် ယင်ဒင်စုတ်ကိုအကွၢ် ဗ
 မွဲး ခိုင်-ဗခိုင် = ကိုဒေ့ခိုင်အာ ဂွံအခိပျိုယ်ကြိယာကာရိတ် သင်ပွဲတုဲ အခိပျိုယ်မှူး ဒါခိုင်ဒါခိုင်
 ပွဲစိုင်ရ။ ဟိုတ်ဂ်ရ ဝေါဟာမှူး "ဂခိုင်" ဂွံ ဒးဒုဲပြ ဗဒးဗျေံပုတ်သွတ်ရ။

၃။ ဝေါဟာရချီဘအိ၌ ပွဲလတူတင်စါတင် မပတိုန်ထေးကျွင်တို၌ ဂွဲတံရိုဟ်ဝေါဟာပွဲဂွံမွဲး တော်ဆကောင်ကောတ်ကောတ် နကီဩာန်ရံင်ကီဟိုတ်ဖိုလ် မထေက်ကီဒိုဗာန်တအိ၌တုဲ မဒးချေ့ သဂုတ်သွတ်ရ။

ဥပမာ -၁။
 “ဤယာမှ ဒဒ္ဒါရ အသေဝကတို့ဒ်မင်၌ ယဝ်မိက်ပွဲဒမံက်ထွေးမှူးပွဲလေတွတ်
 “ဒ်” တု အာဒ်၊ စဒ်၊ ကွာဒ်ဒ် ပွဲမဟတ်သံပွဲ၌ “ဒ်” မွဲသ်။
 “ပွဲအဓိပ္ပါယ် “ဒ်” တု ဒ်ဒ်၊ ဒ်ဒ်ဒ်၊ ဒ်ဒ်သတ်က၊ ဘာဒ် ပွဲမပွဲသံပွဲ၌
 “ဒ်” မွဲသ်။”

ဥပမာ -၃။
 ။ “ဦး မဟိုကျင်လင် ပဲ့ဥပမာ - ၂ ဂျွန် ချူအကွရ်ပရးတုံ ဒွဲဒခင်၊
 ဒမင်သတိက် ပဲ့မပံသ်ပွဲဂ် ဒခင် ခွဲသ်။”

ရဲသားဂွံ နယ်ချူအကွၢ် တိတ်ဒ်စါသတ်ဂွံ ဆိုကောတ်ရ။ ပွောပ်စါသတ်ဂွံ နယ်ချူလုဇွတ်၊ နယ်ချူလုဒး သွက်ဂွံဒးပံါ သွက်ဂွံဒးစိုဏ် နံကျဲင်ရ။

“ဒိုင်” ပွဲဥပမာ - ၁ ဝှံ ခွဲဝေါဟာရလိက်တု ကာလပိုဟိုဂး နကူဝေါဟာရချင်ကွာန်
ဝေါဟာရအရာပ်မွဲး အကူရ် “ဒ” ဂှ် နိတ်လပ် (ကမ္မဇာတ်လပ်၊ ပံပ္ပတိတ်ရမြှာင်ခေ့) တု
အာမံင်၊ စမံင်၊ ကွာန်ခံပ်ဟိုဂးတတ် သတ်ဝှံရ။ ဟိုကွးကွးမွဲး “ဒိုင်” ဝှံ ခွဲဝေါဟာရလိက်၊ “မင်”
ဝှံ ခွဲဝေါဟာဟိုဂး၊ ရ်သတ်ဝှံ သမ္မိညါ။ ဟိုတ်ဂှ်ရ စပ်ကို “ဒိုင်” ပွဲဥပမာ - ၁ ဝှံတု
ပြဒ္ဒညာတေုင် ဟိုမွဲရ။

ဒိုင်ကိုဒမင် ပဲ့ဥပမာ ဝါကိုပိတအိၣ် ဒါနူမအရေၣ်မွဲမစၣ် နယ်ချူအက္ခရ် န်ဒိုင် ဝါနယ်ၣ်ရ နယ်ချူ။လုၤဒး သွက်ၣ်ဒးစိုၣ်စိုၣ်တံ ပါၣ်ါထေက်ရ၊ မအရေၣ်မ့ၣ် “ဒါဒိုင်ကို ဒါဒမင်” မထွးလၢပဲ့ဥပမာ ဝါကိုပိတအိၣ် ကာလပိုၣ်ပိုၣ်းစ နကိုဝေါဟာၣ်ကျၢနီၣ်မွဲး “ဒါ (နံၣ်) ဟမံၣ်၊ ဟမံၣ်ဟန့ၣ်၊ ဟမံၣ်ဟတိက်” ရသံၣ်ဝံၣ် ဟိုတ်နူပိုၣ်ပိုၣ်းစ နကိုရမျာၣ်ပရးဂိုၣ်ရ “ဒါဒမင်၊ ဒမင်ဒွါ၊ ဒမင်သတိက်၊ ဘာဒမင်” ရသံၣ်ဝံၣ် နကိုအက္ခရ်ပရးဟေၣ် မဒးချူထေက်ရ။ ပရးတုၣ်ချူ၊ မှလေၣ် ကို “ဒိုင်” ပဲ့ဥပမာမွဲထေၣ် နေ့ၣ်တေ့ၣ်ခြာအာ ညးသ့အိၣ်ရ။

တင်ဇွတ် ။ ။ ယဝ်ကလေင်သေဝ်ဂွံပရင် လေင်ဂလာန် မပတိုန်ထွေးကျင် လတူတေမွဲး “ဒိုင်” ကို “မဒိုင်” ခါပွဲ ပွဲဝေါဟာလိက်ပတ် ဝိုန်ရမျာင်သေ့ ကြပ်တုဂ်ဒိုင်ဉးသ္တုဒ်ကိုလေဝ် ပွဲဝေါဟာဟိုဂ်း “မဒိုင်” ဟမံင် ရသဝ်ပွဲ ရမျာင်သေ့ ဟွံတုဂ်ဉးသ္တုဒ် ဝံဆိုကောတ်မာန်ရ၊ ဟိုတ်ရ ကာလပိုချ၊ အကွၢ်မုး ဒိုင်သဒိုင်ကိုဝေါဟာ ဟိုဂ်းတုဲ ချူကွက်ထေက်ဟွံထေက် မဒးဖျေံသဂုတ်သ္တုတ်ရောင်။

လိက်ပတ်မန်ပို ခေတ်တို့တအိဌ ပပိုတ်နုပွဲမွဲဂုဏ်စွတ်တု မအရေင်သိုင်ဗိုဟို
ဂးဒေံ ပွဲတုဝ်ညးညွှတ်အိတ် ဗွဲမဉ် ချူကွက်ထောံဖအိတ်တု ချူစကာလင်တုဝ်ပို ဂွံဆို
ကောတ်ရ။ ချူကွက်ထောံပွဲထောံ သွက်ဂွံတိမာန် အတိုင်ညးတမ္ဘာထောံ ချူစကာကွါင်ဂို
ချူထွဲးဏာသိုင်မြေ်ညီရ။

မအရေပ်မထောက်ကိုဒးချူ အကွရ်လင်က်ကိုအကွရ်ပရး

ဒးချူအက္ခရ်လခံက်		ဒးချူအက္ခရ်ပရး	
ဝေါဟာလိက်	ဝေါဟာဟိုဂး	ဝေါဟာလိက်	ဝေါဟာဟိုဂး
ဂျှာ ပိုင် (ဝေင်ဂတ်) ဂျှာ (လာ) ခိုက် ခိုက် (ဒုံ) ခေင်	ပိုင် ပိုင် (ဝေင်ဂတ်) ဟံ (လာ) ခိုက် ခိုက် (ဒုံ) ခေင်	ဂမ့် (သရဲ) ဂမံင် ဂမာ (အာ) ခေင် (ဌာန်) ခေူ-ခေူ (မိုဟ်) ခေမိုင်-ခေမိုင် ခေမိုင်-ခေမိုင် (ညး) ခေမိုင်-ခေမိုင် (ပတိတ်) (မိုဟ်) ခေမိုး-ခေမိုး (ကေတ်) ခေမိုး-ခေမိုး	ဟမ့် (သရဲ) ဟမံင် ဟမာ (အာ) ဟခိုက် (ဌာန်) ဟခို (မိုဟ်) ဟခေင် ဟခေင် (ညး) ဟခေင် (ပတိတ်) (မိုဟ်) ဟခိုး (ကေတ်) ဟခိုး
ဇိုး (စိင်) ဇူ ဇြောတ် (အိက်) သိုင် ဇိုင်	(စိင်) ဇူ သေတ် (အိက်) ကိုင် မံင်	ဇမ့် (သရဲ) ဇမံင် ဇမာ (အာ) ဇခေင် (ဌာန်) ဇခေူ-ဇခေူ (မိုဟ်) ဇခေမိုင်-ဇခေမိုင် ဇခေမိုင်-ဇခေမိုင် (ညး) ဇခေမိုင်-ဇခေမိုင် (ပတိတ်) (မိုဟ်) ဇခေမိုး-ဇခေမိုး (ကေတ်) ဇခေမိုး-ဇခေမိုး	ဟမ့် (သရဲ) ဟမံင် ဟမာ (အာ) ဟခိုက် (ဌာန်) ဟခို (မိုဟ်) ဟခေင် ဟခေင် (ညး) ဟခေင် (ပတိတ်) (မိုဟ်) ဟခိုး (ကေတ်) ဟခိုး

သွာန် (ဒို) သွေးသွေး သျှင်	မှာန် (ဒို) မွေး လျင်	သမ္မာန်-သမာန် (ညး) (ဆဂ်) သမး (ဟွံက) သမ္မာင်-သလင် (ပတိုန်) (ဒိုဟ်) သမ္မာင် (ကျာ) သမ္မာင် (သို့) သမ္မာက်=သလောက် (ထောံ) လှေက် (ခါ) လှေက် လှ	ဟမ္မာန် (ညး) (ဆဂ်) ဟမး (ဟွံက) ဟမ္မာင် (ပတိုန်) (ဒိုဟ်) ဟမ္မာင်ကျာ ဟမ္မာင် (သို့) ဟမ္မာက် (ထောံ) ဟမ္မာက် (ဟွံ) ဟမ္မာ (ပတိုတ်) ဟမ္မာ (သို့) ဟမ္မာက် (စုတ်) ဟမ္မာင် (ခါတ်) ဟမ္မာ (လတူကျာ) (ယဲ) ဟမ္မာက် ဟမ္မာက်/ဟမ္မာင် (ဆု) ကဂ်-အမ္မာက် (ခါ)
သွက် (ခါ) သွက် သွဲ	လှေက် (ခါ) လှေက် လှ	သမ္မာက်=သလောက် (ထောံ) သမ္မာက် (ဟွံ) သမ္မာ-သလ (ပတိုတ်) သမ္မာ-သလ (သို့) သမ္မာက် (စုတ်) သမ္မာင်-သလိုင် (ခါတ်) သမ္မာ (လတူကျာ) (ယဲ) သမ္မာက်-သလောက် သမ္မာက်-သလောက် (ဆု) တဂ် (ခါ)	ဟမ္မာက် (ဟွံ) ဟမ္မာ (ပတိုတ်) ဟမ္မာ (သို့) ဟမ္မာက် (စုတ်) ဟမ္မာင် (ခါတ်) ဟမ္မာ (လတူကျာ) (ယဲ) ဟမ္မာက် ဟမ္မာက်/ဟမ္မာင် (ဆု) ကဂ်-အမ္မာက် (ခါ)
သွက် (ခါ) သွက် သွဲ	လှေက် (ခါ) လှေက် လှ	သမ္မာက်=သလောက် (ထောံ) သမ္မာက် (ဟွံ) သမ္မာ-သလ (ပတိုတ်) သမ္မာ-သလ (သို့) သမ္မာက် (စုတ်) သမ္မာင်-သလိုင် (ခါတ်) သမ္မာ (လတူကျာ) (ယဲ) သမ္မာက်-သလောက် သမ္မာက်-သလောက် (ဆု) တဂ် (ခါ)	ဟမ္မာက် (ဟွံ) ဟမ္မာ (ပတိုတ်) ဟမ္မာ (သို့) ဟမ္မာက် (စုတ်) ဟမ္မာင် (ခါတ်) ဟမ္မာ (လတူကျာ) (ယဲ) ဟမ္မာက် ဟမ္မာက်/ဟမ္မာင် (ဆု) ကဂ်-အမ္မာက် (ခါ)

တင်စွတ် ။ ။ မအက္ခရ်မသရက်လင်စွတ်လတူ (၂) ဗိုဏ်အံၣ် ဗိုဟ်တံၣ်ရမ္မာင်
ဗျဉ်ဂကောန်ဒုတ်ယဉ်၊ ဗျဉ်ဒုက်လင်လပါသွင် (၂) ဗိုဏ်အံၣ် ပတိတ်ရမ္မာင် ဗျဉ်ဂကောန်မထမဉ်။
ရိုင်ကောတ်နယ်ကဲ တမ္မာင်လအာညးတမ္မာတအံၣ် ချူစကာလင်သံဝံၣ်တဲ ယပ်ဟိုဂး
နက္ခရ်မရမ္မား သးဒါ၊ အက္ခရ်မရမ္မား ယပ်ဟို ဂးနက္ခရ်မရမ္မာင်ပိုင်ကောန်မး သးဒါ၊ အက္ခရ်
ကွက်ဏောဝ်ဂံၣ် သောဝ်ကွးတဲရ။

စပ်ကိုဝိစ္စချူအက္ခရ်ကွက်တဲ ညးလျှိုသမ္မာဗွတ်ဗွတ် လဗိုန်လင်ကွတ် နွံဗွတ်ရ။
“ညးတမ္မာတအံၣ် နွံလင်အက္ခရ်ကွက်တဲ သွက်ပွဲချူကွက်ရ ဟွံသေဝ်ဟ၊ အက္ခရ်ကွက်နွံတဲ
ဒးချူကွက်ဏောဝ်” ရသံဝံၣ် သမ္မာဗွတ်ဗွတ် လဗိုန်လင်ကွတ်မ္မာဒ်ဗေဝ် ညိုင်တင်သွတ်တဲ
ဥိုင်ရ။ ဟိုတ်နွံဗွတ်သမ္မာဗွတ်ဗွတ်တအံၣ် ချူပလေဝ်ထောံတဲ ညိုဉ်ကိုဟ်ဇာတ် -၅၅၀
ပွဲဇာတ်စိုမဟိုစဉ် မုအာစာတုအသောအံၣ်လေဝ် မွဲကွပ်ကိုမွဲကွပ် ချူလင်မအက္ခရ် ဟွံတုၣ်ညး

သွတ်၊ ပွဲမွဲကွပ်ဗေဝ်ရဂီၤလေဝ် မအရေဝ်ဒ်ဒ် မွဲဗေဝ်ဂံၣ် “သွိုင်ဂန္ဓရး ကလေဝ်စံအာ ---
ဒမံင်ကောရ၊ သွိုင်အိန်စံအာ --- ဒိုင်ကောရ” ရသံဝံၣ် နွံတံ ပွဲဒွာ်လျှိုချူလင် “ဒမံင်”
ပွဲဒွာ်လျှိုချူလင် “ဒိုင်” နွံ ဂွံဆိုကောတ်ရ။ မအရေဝ် ဥမ္မာဗွတ်ဗွတ် “သွိုင်ဝိဒေဟရး
ကိုစီရေဝ်ဥမ္မာဗွတ်ရ။ ဒွာ်ဝံၣ် မဟောဟ်သေ တလိုဟ်ပါင်ဗျဉ်ဥမံင်” ရသံဝံၣ် ဒွာ်လျှိုချူဥမ္မာ
ဒွာ်လျှိုချူလင်ဥမံင် ဂွံဆိုကောတ်ရ။ ဟိုတ်နွံဗွတ်ဗွတ် ဟွံကွပ်ဗျဉ်ဥမံင် “ရသံဝံၣ် ဒွာ်လျှိုချူဥမ္မာ
ပွဲရာဇာဝ် ဥပဗ္ဗဟ်သမာတိကထာ မုက်လိက် -၁၄၆ နွံ “ဒုတ်လင်ဗျဉ် ကျပ်ကွပ်ဗန်ဇမ္မး
ဩကတ်တံ နိုက္ခိလျှိုဗျဉ်ဥမံင်” ပွဲဒိုင် ကာလဒ်အာလိက်ဝင်မတောန်ပွဲတန်လဒေါင် နွံ
ကျပ်ကွပ်ဗန်ဇမ္မး ရသံဝံၣ် ချူကွက်ထောံလင် ဂွံဆိုကောတ်ရ။

ပံက်ရိုင်အာတ်ခါန် မန်ကိုအေကံလိက်ဗွန်လေဝ် မအရေဝ်မွဲသံဝံၣ် ညးတမ္မာတအံၣ်
ချူစကာလင်ဗန်ဗျဉ်ဥမံင် ဂွံဆိုကောတ်ရ။ လိက်ပတ်မန်ဗွတ် ဟွံမွဲကိုသွာတ်တံကိုန်ဂစိုတ်တဲ
ကွိုင်ပံၣ်ဗွာန်ဗျဉ်ဥမံင် သွာတ်ဗွာန်ဗျဉ်ဥမံင် ဩကတ်လောန်ရ။ ဟိုတ်ဗွတ်ရ အတိုင်မသွးကျိုင်
ပွဲတံဝေတ် တရေမံင်တဲဒးသွာတ်ဗွာန်ဗျဉ်ဥမံင် လွလဗိုန်လင်ကွတ်ညး။ ဒိုင်သိုင်ကိုတင်ပိတင် မပတိုန်
ကွိုင်လင်တံၣ်တဲ တရေမံင်ဗျဉ်ဥမံင် သးတံၣ်တဲ တရေမံင်ဗျဉ်ဥမံင် သးဗျဉ်ကွပ်ဗွာန်ဗျဉ်ဥမံင်။

စပ်ကိုဝိစ္စချူအက္ခရ်ကွက် ထောတ်ဗွာန်ဗျဉ်ဥမံင် ပွဲရာဇာဝ်ဗန်ဗျဉ်ဥမံင် မုအာစာတု
အသောအံၣ် ပွဲဗွန်ဗျဉ်ဥမံင် -၁၇ နွံ ယာတ်သွက်ဗွာန်ဗျဉ်ဥမံင် “သနာဇမ္မာ” ရသံဝံၣ်
ညးချူစကာလင် နိုက္ခိအက္ခရ်ဗျဉ်ဥမံင် ဂွံဆိုကောတ်ရ။ “သွာဂဇမ္မာ” သံဝံၣ် ညးဗွာန်ဗျဉ်ဥမံင်
ညးတအံၣ်ချူအက္ခရ်ကွက်ဗွာန်ဗျဉ်ဥမံင် သွက်ဗွာန်ဗျဉ်ဥမံင် ကွးလင်ထောတ်ရ။ မုဟိုတ်
ညးမးဒါ၊ အက္ခရ်ဗျဉ်ဥမံင် ဝေဟမ္မား “သနာ” ဗွံ ကာလဗျဉ်ဥမံင် “ဟဏာ”
ဟိုတ်နွံဗျဉ်ဥမံင် နိုက္ခိအက္ခရ်ဗျဉ်ဥမံင် ညးမးဒါ၊ အက္ခရ်ဗျဉ်ဥမံင် ကိုဗိုဏ်ညး။

နွံဝေဟာလိက်ပတ်ဗွာန်ဗျဉ်ဥမံင် ဗိုလ်ဗျဉ်ဥမံင်အာ ဝေဟာဗျဉ်ဥမံင် ဟိုဗိုဏ်ညး နွံဝေဟာ
လိက်ဗေဝ် “ခမိ၊ ဂစိုတ်” တအံၣ် ဗိုလ်ဗျဉ်ဥမံင် ဝေဟာဗျဉ်ဥမံင် “ဟမ္မိ၊ ဟစိုတ်” ရောဟိုတ်
သွက်ဗွာန်ဗျဉ်ဥမံင် ကိုဗိုဏ်ညး မအက္ခရ်ဗျဉ်ဥမံင်သွာတ်တံ ရမ္မာဗျဉ်ဥမံင်ဗျဉ်ဥမံင် မပတ် ခဏ တအံၣ်
အလုသိုဗဗိုတ်ဗွံ နွံဩဟတ်ဒါဗျဉ်ဥမံင် “ဟ” အပွဲဗျဉ်ဥမံင်ဗျဉ်ဥမံင် ဂွံဩဟတ်ဒါဗျဉ်ဥမံင် “ဟ” တဲဟေဝ်
နွံဩဗျဉ်ဥမံင်ဗျဉ်ဥမံင် ဂွံဩဗျဉ်ဥမံင် ဗျဉ်ဥမံင်သွာတ်တံ ဗျဉ်ဥမံင်ဗျဉ်ဥမံင်ဗျဉ်ဥမံင်ဗျဉ်ဥမံင်
ဥပဗာ - ရမ္မာဗျဉ်ဥမံင် က ကို ရမ္မာဗျဉ်ဥမံင် ဗျဉ်ဥမံင်ပိုင်ကောန်တဲ “က + ဟ = ခ” ရသံဝံၣ် ရမ္မာဗျဉ်ဥမံင်
ခ ဂွံကတိုန်ကျိုင်ရ။ အက္ခရ်ဗျဉ်ဥမံင်ဗျဉ်ဥမံင် တွဟ်သအာဝ်ဗျဉ်ဥမံင် တုန်နယ်ဗွာန်ဗျဉ်ဥမံင်
ဂက္ခဗန်ဗျဉ်ဥမံင် ဒမ္မာဗျဉ်ဥမံင်ဗျဉ်ဥမံင်ဗျဉ်ဥမံင်ဗျဉ်ဥမံင်ဗျဉ်ဥမံင်ဗျဉ်ဥမံင်ဗျဉ်ဥမံင်
မနွံပွဲဝေဟာလိက်ဗျဉ်ဥမံင် “ခမိ” “ထပ်” တအံၣ် ကာလဗျဉ်ဥမံင်ဗျဉ်ဥမံင် ဂိုင်ကောတ်ဆ

တုမဲ့သင်ပွန် အကွၢ်ရဲမျှင်သ္တုတ်တပရက်ပရက်ဟွံသေင် မပတ်ကို ၈၊ ၉၊ ၁၀ တအိဝွံ
ဗိုလ်ဇေတအိဝွံပြင်သ္တုတ်အာ ရမျှင် “ဟ” ကိုရောယဝ်သ္တုန်ဗူး ကကူပိုမန်ဝွံ ဒးစိုတ်ကိုဟိုဂး
ဇေတဝ်ဗိုစ ရမျှင်သ္တုတ်တဝ် ရမျှင်ပရက်ပရက်တု အကွၢ်ရဲမနွံရမျှင် မဒိုန်ညောမ်တအိဝ်လေဝ်
နွံအိဝ်ဟိုဗိုစ ရမျှင်သ္တုတ်တဝ် ရမျှင်ပရက်ပရက်ကိုရ၊ ဥပမာ - ကစိုတ်ဂ် ဗိုဃစိုတ်၊ ဇကုဂ်
ဗိုဃက၊ မဗွဲဂ် ဗိုဃဗွဲရ၊ မကံကိုရမျှင်မဟိုဗိုသ်ဂ်တု ကာလဟိုဂးဂ် ဇေပြင်အာရမျှင် “ဟ”
ဗိုဃရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ ကစိုတ်ဂ် ဃစိုတ်၊ ဇကုဂ်ဃက-ဟက၊ မဗွဲဂ်သ္တု-ဟဗွဲ ဇေဒ်ကူဇ်သ်ဝွံရ။

ဥပမာ- ဝေါဟာရများ ညှိပ်ရုံ မဟုတ်ဘဲ “ဟန္တပတိတ်၊ ဟန္တိုင်ထောင့်” တစ်ခုရှိ ပွဲလိက်ပတ်တစုရရှိခဲ့ပါသည်။ ချူစကလင် “ဖလံပတိတ်၊ ဖလံထောင့်” နှင့် ဝိသုဒ္ဓိကောဝရ၊ ဝေါဟာရများ “ဟန္တ၊ ဟန္တိုင်” တစ်ခုရှိ ပွဲလိက်ပတ်တစုရရှိခဲ့ပါသည်။ နှစ်ခုလုံး “သွ၊ သွိုင်” နှင့် “ရ၊ ရှု” “သမ္ပပတိတ်၊ သမ္ပိုင်ထောင့်” မဟုတ်ဘဲ “ဒု၊ ဒုဝါပြရောင်”

ရင်ကေတ်ဘဲပမာစကင် မထွေးလင်လတူဂ်တု ဝေါဟာလိက်ယဝ်ဒ်ရမျာင်ပင်ကောမ်မွဲး
ဝေါဟာဟိုဂးလဝ် ဒ်ရမျာင်ပင်ကောမ်ဒ်ရ။ ဝေါဟာလိက် ယဝ်ဒ်ရမျာင်မးမွဲး ဝေါဟာဟိုဂးလဝ်
ဒ်ရမျာင်မးကိဂ် ဂွံဆိကောတ်ရ။ ဟိုတ်ဂ်ရ ကာလပိုချ။ အကွၢ်မွဲး ဝေါဟာဟိုဂး သွလဝ်တိုင်ခိဘဲ

တင်စွတ် ။ ။ ဝေါဟာလူ၊ ကာလဟိုင်းဂုံ ဓိုန်ဟိုင်းတ နက်ရမျာင်ပရးကိုလေဝ်
ယဝ်ခေံသွက်ပွဲထဲထင်ကို ဝေါဟာတုဟ်သအာင်ယွံမွဲမွဲ နဒၣ် တင်ယုတ်ဒေက် (ခွဲင်ချက်)
ယဝ်ရမိက်ပွဲချူအကွရ်ကွက်မွဲလေဝ် ချူစကမာန်ကိုရောင်။

တင်ဇွတ်။ ။ ဝေါဟာမပတ် “ဂမ္ဘိုင်၊ ကမ္ဘောန့်” တအ်ဂှ် “ဂလိုိုင်၊ ကလောန့်” ရ်သင်္ဂဝ်
ညိုင်ရ်၊ ညးမချူစကို ဝေါဟာမပတ် “ဇေဗ္ဗိုင်၊ သမ္ဘိုင်” တအ်ဂှ်လေဝ် “ဇေနဒ်၊ သလုင်” ရ်သင်္ဂ
ညးတမ္ဗာတအ်ချူစကာကျိုင်နီုရ်၊ ဗုဒ္ဓမချူစကာသင်္ဂဝ် ဗွဲလိက်အုပ် မူအာစာတုအသွောအ်
ဝံဆိုင်ကေတ် ဗွဲမဍိုင်ရ်။

လူတိုရင်ကောက်တင်ရွှင် မပတိုနုထွေးကျင်လပ် လတူဂ်တု အကွရ်ပရးမွဲး “ဇနော်” ကို အကွရ်ကွက်မွဲး “ဇနော်” ဝါတအ်ဝွံ ယင်ရကလင်ကောက် ဆဓိတ်ရျှင်သေသမးမွဲး ရျှင်သေတအ် ကြပ်တုပ်ဒိုင်ဩးသကအ်ရ၊ ဓိုန်ဂ်လေဝ် ယင်ရစူစွတ်ရင် ဝေါဟာယိုဂ်း မဒ်သ ဓိုင်သေတအ်မွဲး “ဇနော်” ဂ် “ဇနော်” “ဇနော်” ဂ် “ဟနော်” ရသ်ဝွံ ဒဒ်ရ သဓိုင်သေတအ် ဟုံတုပ်ဩးသအ်ဂ် ဝွံဆိုင်ကောက်ရ။

ကတ္တရာ ကမ်းရိုး ပွဲတီးကောက်မာန်ရ၊ အတိုင်သွေ့ဝပ်ပါကျမန်ဟိုးမှူး ပိုဒ်ကတ္တရာ ခးခွံကွာ (ဝတ) ပိုဒ်ကြွယာတဲ့ ပိုဒ်ကမ်းပွဲ ချေးခွံလက်ကရဲပိုဒ်ကြွယာရ၊ ဟိုတ်ရဲရ ယဝ်ခေခွံကတပိုဒ်ကြွယာမှူး ခေခွံကတ္တရာ၊ ယဝ်ခေခွံကြပိုဒ်ကြွယာမှူး ခေခွံကမ်း ပိုဒ်တီးကောက်သိပ်ပွဲရ။

ဥပမာ - (က) အဲညာတ်ခေ

(ခ) ခေညာတ်အဲ

သေဝ်ပွဲဝ်ရင်ဝါကျစါပွဲမှူး “အဲ” မနွံပွဲဝါကျ (က) ကို “အဲ” ပွဲဝါကျ (ခ) စါပွဲ မိုန်ရဲရကေခေတုတ်ကိုလေဝ် “အဲ” ပွဲဝါကျ (က) ဝံ ဟိုတ်မလေဝ်ညာတ်ရဲရ ခေခွံကတ္တရာ “အဲ” ပွဲဝါကျ (ခ) ဝံ ဟိုတ်နုညးမဒေသတ်ရဲရ ခေခွံပိုဒ်ကမ်း ပိုဒ်တီးကောက်ရ၊ ယဝ်ဒေသတ်နုကိုနယ်အပြောမှူး “အဲ” မနွံတပွဲဝါကျ (က) ဝံ ဟိုတ်နုခေခွံကတပိုဒ်ကြွယာရဲရ ခေခွံပိုဒ်ကတ္တရာ၊ အဲမနွံတပွဲဝါကျ (ခ) ဝံ ဟိုတ်နု ခေခွံကြပိုဒ်ကြွယာရဲရ ခေခွံပိုဒ်ကမ်း ပိုတ်ကောက်ရ၊ ဆဂးလဆောင်လဆောင် သုပမာန်သုအဓိကကို ပိုဒ်ကမ်းတဲ့ ယဝ်မိက်ပွဲဟိုဂးမှူး ပိုဒ်ကမ်းပွဲ စွဲကတပိုဒ်ကြွယာတဲ့လေဝ် အခိုက်မန်တအိ ဟိုဂးစလဝ်နီတိုရ။

ဥပမာ - ကမ္ဘာန်ဟွံခိုဟ်ဂ် လွဲကွာန်၊ (ပျက်လဝ်ပိုဒ်ကတ္တရာ)

စိုဏ်အိ ဆောင်လအိ အဲဟွံစ (ဒေသတ်လဝ်ကတ္တရာ)

သတ်ပွဲဒ်တံ ပွဲဆိုင်ကောက်ရ။ ယဝ်ဒေသတ်ထွေးလဝ်ပိုဒ်ကတ္တရာမှူး ပိုဒ်ကတ္တရာခွံ ဒေသတ်ခွံဝ်ဒ်ကြွယာ လျိုန်ရ။

ပိုဒ်သမိ (တွဲခြပ်) တုန် ခေခွံလက်ကရဲပိုဒ်ခြပ်လျိုန်ရ။

ဥပမာ - ကျိုင်အဲ၊ ဒနပ်အဲ သတ်ပွဲဒ်တံ ပွဲဆိုင်ကောက်ရ။ သွက်သမိပွဲ ဟိုဂးဏာဂလာန်မွဲတဲ့ အဓိပ္ပါယ်ခေ သတ်သွက်ပွဲဒေသတ်ပွဲဟ ဟွံမွဲမှူး ဟိုမွဲနုပွဲ ဂလာန်မဟိုဏာဂ် ဝိုဏ်ဟွံသအောင်တေ ယဝ်အဓိပ္ပါယ်ခေပွဲအာဟွံမာန်မှူး သွက်ပွဲဒေသတ်တုတ်ကိုဝ်ဘတ်မှူး “ဒေသတ်” ဟွံမွဲရ၊ ဆဂး ဝိုဏ်ဟွံသအောင်တေလေဝ် ယဝ်အဓိပ္ပါယ်ဂလာန် ပွဲဝ်အာမာန်ကိုမှူး ဒေသတ်တုတ်ကိုဝ်ဘတ်မှူး “ဒေသတ်” ရ။

ဥပမာ - မွန်ဘုရင်၏သမီးတော်ခြောက်ပါး၊

ဝါကျဗွာပွဲ “ကောန်မြဇကုရခေမန်တြ” ယဝ်ကွဲဘာသာသတ်ပွဲမှူး မှူးနုအဓိပ္ပါယ်မှူး ကောန်မြသွိုင် မန် နီတြဲတဲ့ သွိုင်မန်တြဇကု ပတုကောန်မြဗွဲ - အဓိပ္ပါယ်သတ်ပွဲလေဝ် ဟိုတ်နုပွဲဝ်အာမာန်ရဲရ “ကောန်မြတြ” ဒေသတ်သွိုင်ဇကုရခေမန်” ရသတ်ပွဲ ဒေသတ်ထွေးကို ဝ်ဘတ်ရ၊ ပွဲကကသေသတ်ကမ္ဘိုင်ရဲ ရပ်ရဝ်ဘတ်ညးကိုညး ဒေသတ်ထွေးကိုဖခိုတ်ရ၊ တတိယဝ်ဘတ် “န (ကို)” တတိယဝ်ဘတ်ပွဲ မအရေဝ်မှူး မွဲဟာန် မွဲကရော မွဲစွဲတအိ ပါလုပ်မှူး “ကော”

စတုတ္ထဝ်ဘတ် “က” ပဉ္စမဝ်ဘတ် “န” သတ္တမိဝ်ဘတ် “ပွဲ” ရသတ်ပွဲ ဒေသတ်ကိုဝ်ဘတ်ရ။
ပွဲသဒ္ဒါမဂတေပွဲ မက်အလိုက်ဝ်ဘတ်တဲ့ ဗိုဗြင်ရပ်ရာ မအရေဝ် ပြင်သွဲအာရ၊ ပွဲသဒ္ဒါမန်ပိုဒ် “န (ကို) အဲ၊ (ကော) အဲ၊ နအဲ၊ ပွဲအဲ” ရသတ်ပွဲ ဝ်ဘတ်ပွဲ နဒ်ပိုဒ်ဒ်ဒ်ကတဟောင် ဒေသတ်ထွေးလဝ်တဲ့ ရပ်ရာမှူး “အဲ” ရှိ ဟွံလိုလံာ် ဟွံမြင်သွဲအာရ၊ ရသတ်ပွဲ သဒ္ဒါမဂ ရှိ တရးသွဲသေသတ်လောန်တဲ့ သဒ္ဒါမန်ပိုဒ် ဗိုသတ်ပွဲ ဟိုတ်နုဟွံသွဲလး ဟွံချိုက်ပေင်ရဲရ နုဘာ သာမဂတေ သွက်ပွဲကွဲသေသတ်သမာန်လေသွာ ပွဲအရာမကွဲသေသတ်သမာ ညိုင်ဟွံပွဲဒ်အခက်အခဲ ရန်တုအိသတ်တဲ့ တုပညာမန်တအိ မဒေသတ်တိုလဝ် ရှုပြင်ဝ်ဘတ် မပတ် ယင်၊ ဟိုန်၊ ဗိုန်၊ ပွဲ တအိရဲရ။

တင်စွတ် “ တတိယဝ်ဘတ် ကာလစကာပွဲအရာ ကွဲဘာသာမဂတေမှူး စုတ် “န” တဲ့ “နဗိုင်၊ နတဲ” မပတ်သတ်ပွဲကို ပင်တေသတ် “ကို” တဲ့ “နကိုဗိုင်၊ နကိုတဲ” မပတ်သတ်ပွဲလေဝ်ကို ညးစကာစရ၊ ပွဲဝေါဟာဟိုဂးစုတ် “ကို” မွဲခေပောင်တဲ့ “ကောန်ကိုတဲ၊ အာကိုဗိုင်၊ စကိုပါင်” နနယ်မပတ်သတ်ပွဲ ဟိုဂးစရ။

ရိုင်ကောက် ယင် တအိ၊ ဟိုန် တအိမကွဲဒိုင် နုဘာသာမဂကို မန်ရှ်တဲ့ “မန်လိုတမ္ဘာတေ စုတ်လဝ်သုရမ္ဘာဝ်ဘတ် မပတ် ယင်၊ ဟိုန်၊ ဗိုန်၊ ပွဲ တဲ့ ဟိုဂးကျိုင်လဝ်ရ၊ မွဲဟ်တြတြဏအိမောင် ပလိုထေသုရမ္ဘာဝ်ဘတ်တအိဂ်ဏောဝ်” ညးလျိုဂးတဲသတ်ရ။ မိုန် ရှိလေဝ် ရိုင်ကောက် အရေဝ်ဝေါဟာညးတမ္ဘာတအိ မပတ်ပွဲလဝ်ပွဲလိက်တုတ်တအိမှူး မအ ရေဝ်ဝေါဟာ ပွဲလိက်တုတ်လက်ထက်လိုလေဝ် တေသဲစကာလဝ်ရမ္ဘာဝ်ဘတ်ပွဲ ဟွံပွဲဆိုင်ကောက်ရ၊ ဟိုတ်ရဲရ လညာတ်ပွဲလိုလ်တအိဂ် ဂလာန်ပွဲလိုလ်တအိဂ် ဒ်သွဲစုတ်ဟွံသေင်ရ။

ပိုဒ်မှူး “အဲ” ရှိ ယဝ်ဒေသတ်ရပ် ပတုရပ် မိုန်သဒ္ဒါမဂကိုမှူး ပွဲသဒ္ဒါမဂတေ ပိုဒ်ညိုင်ရ မပတ် ကညာ၊ ဣတ္ထိ တအိဂ် ပထမဝ်ဘတ် ဧကဝုဏ် ဖျေံကိုသိတဲ့ သိဝ်ဘတ်ပွဲ ဗိုတ်ကမ္ဘာအိလဝ်ရ။ ဟိုမွဲနုပွဲမှူး ပွဲပိုဒ်မှူး ဣတ္ထိ၊ ကညာတအိပွဲ ဗိုန်ဖျေံလဝ်သိဝ်ဘတ်ကို လေဝ် ဟိုတ်နုသိဝ်ဘတ်တဲ့ ရပ်ရာခေတအိ အတိုင်မူလတဲတေ ဟွံလိုဟွံမြင်သွဲအာရ၊ တုတ်နယ်ကို ပွဲပိုဒ်မှူး “အဲ” ပွဲ ယဝ်ဒ်ကတ္တရာမှူး ပထမဝ်ဘတ်မန်မှူး “ယင်” ရှိ ဗိုတ်က မ္ဘာအိလဝ်၊ ယဝ်ဒ်ပိုဒ်ကမ်းမှူး “ဟိုန်” ရှိ ဗိုတ်ကမ္ဘာအိရ၊ ယဝ်ဒ်ပိုဒ်တြခြပ်မှူး “ဒေသတ်” ရှိ ဗိုတ်ကမ္ဘာအိလဝ်ရောင် ကိုစိုတ်ညိ။

ဂလာန်တင်ချောင်ခရ်ဇကုန် ဒစသတ်ကိုပန်လို့ အလုံသိုဖခိုတ်တဲ့ ဟိုတ်နုကျပ်တြ မန်ကုပိုန် မဟိုတုဟ်လဝ် နကိုဘာသာမဂကိုရ ကာလမကွဲဘာသာမဂ နုပိဋကတ်မိ မဒ်ဂ လာန် မတိတ်နုခပတ်ပါင်ကျပ်တြ မန်ကုဂုန်ပိုလ်ပတေတအိစတဲဟွံမာန်ပွဲ မွဲပါင်ခေ မွဲမခေလေဝ်

ညင်ပွဲပွဲကွဲအာ ညင်ပွဲပွဲလလဲသေ့ခက်အာ လေ့င်မအရော်မကလာန် မွဲပါင်တဲမွဲပါင် မွဲမတဲမွဲမ
ဒိုက်အရထပစွယ်ဒေ့လေဝ် ပွဲကိုကွဲအာ၊ တုညမနီပိုတမာတအ် ကွဲအော့ကောတ် ဘာ
သာမန်အိုတ်ရ။

နယ်ကွဲဘာသာခေတ်တို့လျာဟ်ဂွံ မအရော်အလုံမွဲဝါကျဂ် သရော်ကောတ်တု
ညင်အဓိပ္ပါယ်ဒေ့ ရှိသာဒေ့ ပွဲပွဲလိုအာဂ် ညးကွဲအော့ နုဘာသာမွဲကုမွဲရ၊ ပွဲကိစ္စကွဲဘာသာဂွံ
သွက်ပွဲမွဲသတိဂ် လိက်ပတ်မွဲဂ် နကုသောဝတ်ဘာသာညးကိုညးဟေင် ညးစီဇန်လင် ဝါကျရ၊
ဘာသာမွဲကိုမွဲ ပွဲတုညညးညးအ် ပွဲလောသွာရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ ကွဲအော့ကောတ် ဘာသာမွဲမွဲမွဲ
တုတ်မတုတ်ပါင် ပွဲဒးကွဲ၊ ကွဲပွဲပွဲ၊ မအရော်လုံ၊ ဒွဲသေက်ကိုဒးနက်သေ့လေဝ်ဒးနက်၊
ဒွဲသေက်ကိုဒးထပ်စုတ်လေဝ်ဒးထပ်စုတ်တု ကိုသောဝတ်ဘာသာဇကုလေဝ် ညင်ပွဲကိတ်ညီ၊
အဓိပ္ပါယ်ဒေ့ ရှိသာဒေ့လေဝ် ညင်ပွဲပွဲလိုအာ ဒးမန်ဇန်ကွဲအော့ကောတ်ရ၊ ဟိုတ်ဒွာနုသတ်ဂ်ရ
ဝါကျမွဲ - “မွန်ဘုရင်၏သမီးတော်ခြောက်ပါး” မထွေးကျင်လတုတေက် ညင်ပွဲကိတ်ညီ
ကုပရေင်ဘာသာမန် ယဝ်ဒးကွဲမွဲ “ကောန်မြဲတြ” (မဒ်) ကောန်မြဲဒွိုင်ဇကုရဇန်
ပွဲသေင်သတ် “ကောန်မြဲဇကုရဇန် (မဒ်) တြ” ရသတ်ပွဲ သရော်ကောတ်အဓိပ္ပါယ်ဒေ့တု
ကွဲကောတ်မာန်ရ။

ပွဲဒွဲပွဲ ၈ လာန်ဆက်စပ် ဒးအာတု စပ်ကုပရေင်ကွဲဘာသာဂ် ဒးဆက်ချ။ ညီဗွန်ရ၊
ကွဲဘာသာမွဲမွဲ ဘာသာဇကုကွဲဗဒ်ဟေင် ဒးစွဲအဓိကတု ဒးချပ်အဓိပ္ပါယ်ကွဲရ၊ နုဘာသာဗဒ်မန်
ပွဲသေင်သတ် နုအောက်လိက် ကွဲဗဒ်မန်ဇန်ရောင် ယဝ်ဒ်မွဲ ဘာသာမန်ဂ် စွဲအဓိက ဒးချပ်
အဓိပ္ပါယ်ကွဲတု မအရော်ဝေါဟာ ညင်ပွဲကိတ်ညီကိုဘာသာမန် လေ့င်ဝါကျ ညင်ပွဲကိတ်ညီကို
သောဝတ်လိက်ပတ်မန်ဒ် ဒးကွဲဗဒ် ရ၊ ဗိုက်ဟွဲကွဲမွဲ လိက်ဇကုကွဲလင် မအရော်ပွဲဇကုဂ်ဂေါင်
ဇမောဝ်ဝါကျ ပွဲကလိတ်ကလောတ်တု ဒ်လိက်ခိုဟ်မွဲမာန်ရ။

- 1. This is apan.
- 2. He is a boy.
- 3. She is Mi Mon Chai.
- 4. It is a book.

ဝါကျအောက်လိက် မပတ်ရသတ်ပွဲ ကွဲဗဒ်ဘာသာမန်ရောင် ဟိုသေဝ်ရ၊ မအရော်
မနွဲပွဲဝါကျအောက်လိက် မွဲမတဲမွဲမ ချပ်ကောတ်ဗတ်မန်ကွဲ၊ တုမ အလုံမွဲဝါကျဂ် ဒးသရော်
ကောတ်အဓိပ္ပါယ် ဗတ်မန်မွဲဝါကျညီ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ ပွဲဝါကျဂွန် (၁) ဂ် ဣဏအ် - ဒ် - မွဲ -
ကွဲဟ်မုင် သရော်ကောတ်အဓိပ္ပါယ် အလုံမွဲဝါကျညီဗဒ်တုမွဲ ဣဏအ်ဂ်ဒ်ကွဲဟ်မုင်မွဲတုင်
(မိက်ပွဲဗျေ “ရ” ပွဲကွဲဘတ်တေံဗျေ၊ ပွဲဗျေလေဝ်ပွဲ) ရသတ်ပွဲ ဗက်ကိုဝါကျမန်တု ဒးဇန်
ကောတ်ဝါကျရ။ ဝါကျပွဲ ဒ်ဝါကျမန်ဇေတ်ဇေတ်တု ကလင်စလေဝ်ခိုဟ်၊ ကျီဟ်အဓိပ္ပါယ်

လေဝ်လော့ရ။ ဗိုက်ဟွဲကွဲ - “ဤဟာသညီ ကလောင်တံတစ်ချောင်း ဖြစ်သည်” ဝါကျဗွာဂ်
စွဲအဓိက ချပ်ကောတ်ဗတ်ဗွာကွဲတုမ၊ “ဒြပ်ပွဲ ကွဲဟ်မုင်မွဲတုင် မဒ်ရ” ကွဲကောတ်ဗတ်မန်
သတ်ပွဲမွဲ မျူဗတ်မန်၊ ဟိုဗတ်မန်ရဂ် ပွဲဒ်အရော်မန် ဇေတ်တံ၊ ဒ်ဝါကျ “အုက်အေဝ်အက်” ရ။

တင်စွတ် “ “ ပွဲဘာသာမန်ပို ပိုဒ်စွဲဒ်မုဲမွဲ “ဣ” ဂ် ဒ်အရော်ဇွန်ထွေးဒြပ်တု ညင်ရ
ပွဲဝါကျမပတ်၊ အဲဒ်အဏအ် တအ်ဂ် “အ” ဂ် ဒ်ပိုဒ်စွဲဒ်မုဲဇွန်ထွေးဒွဲရောင် သမ္မိညီ။

ဝါကျ (၂)။ (၃)။ (၄) တအ်ဂ် ဒေ့ဒ်သုတ်တြါမွဲရ။ ဒေ့မြဲဒ်မန်ဆာရ၊
ဣဂ်ဒ်လိက်အုပ်မွဲအုပ်ရ၊ ရသတ်ပွဲ ဗက်ကိုဇမောဝ်ဝါကျမန်တု ဒးကွဲကောတ်ရ၊ သုသညီ
ယောကျ်းကလေးတစ်ယောက် ဖြစ်သည်၊ သုမသည် မိမိနုချိုင်း ဖြစ်သည်၊ ဤအရာသည်
စာအုပ်တစ်အုပ် ဖြစ်သည်။ ဗက်ကိုအလိုက်ဝါကျဗွာ သတ်ပွဲတု ကွဲပွဲပွဲရ။

တင်စွတ် (၁) “ “ ပွဲဘာသာအောက်လိက်တေံ လပွဲကိုသောဝတ်ညး “ဒေ့” သွက်ညးတြါကို
“ဒေ့” သွက်ညးမြဲ ပွဲတုညးညးညးအ်ရ၊ နုဘာသာမန် ကာလ ကွဲအော့ဘာသာအောက်လိက်တေံ
ညင်ပွဲပွဲဒ်ဝါတ်ဂါတ်ခက်ခဲတု “she” ဂ် “ဒေ့မြဲ” သတ်ပွဲ အာစာတအ် ထပ်စုတ်ကို “မြဲ”
မွဲမရ။

တင်စွတ် (၂) “ “ လပွဲကို သောဝတ်ဘာသာအောက်လိက်တအ် ဒြပ်မနွဲကရင်ဇကု
မရပ်ထွေးမာန်ဂ် ညးတအ်စကော “This” “ဏအ်၊ ဣဏအ်” ဂွံအဓိပ္ပါယ်ဗတ်မန်ရ၊ ဒြပ်သော့နုဇကု
မဒးစွာနုလပုတ်တအ်ဂ် ညးစကော “That” “တေံ၊ ဣတေံ” ဂွံအဓိပ္ပါယ်မန်ရ၊ ဒြပ်ပွဲ
တြပ်ပွဲသော့ဂ် ညးတအ်စကော “It” “ဂ်၊ ဣဂ်၊ မဂ်” ဂွံအဓိပ္ပါယ်ဗတ်မန်ရ။

ကုဝိဘတ်ကို ကုနိပါတ်

ကုဝိဘတ် ကိုကပေါတ်ဒြပ်မွဲမွဲမွဲ ပုဂ္ဂိုလ်မဒင်ကောတ်ဒြပ် ညးကော်ခေစ “သမ္မဒါန” တု ပွဲပိုဒ်
“သမ္မဒါန” ဂ် ဒးတော့စုတ်ကို “ကုဝိဘတ်” ရောင် - ရသတ်ပွဲ သောဝတ်သဒ္ဒါမဂစ နွဲတ်ရ၊
သောဝတ်သဒ္ဒါမနီပိုတုန် ပုဂ္ဂိုလ်မဒင်ကောတ်ဒြပ် မကော်ခေစကော သမ္မဒါနနီဇန်တုကိုလေဝ်

ပဲပိုင်သမ္ဗဒါန်ကို တောဘုရားကုတ်ဘတ်တဲ့ အဓိကဟိုဂးစကော အောက်လောန်ရ။ အဲကို (ဏာ) ချေ၊ ချေကို (နင်) အဲ - ရဲသတ်ပွဲ နဒ်ပိုင်ကမ်သာမညဟေင် အဓိကဟိုဂးစဉ်ရ။

ဆဂး မအရေဝ်မွဲး “ကို” ကို” ပွဲကိုဗွဲသာမညဟွံသေင်၊ ကိုနဒ်ဒါန်မွဲး ဟိုမွဲနဲဗွန် ဝေါဟာမွဲး “ကိုဒါန်” ယဝ်နွံတ်မွဲး ဒးတောဘုရားကို “ကို” ဝိဘတ်လျှိုန်ရ။

ဥပမာ - အဲကိုဒါန် “ကို” ချေ၊

ခေဲကိုဒါန်ကုအဲ၊ သတ်ပွဲဒ်တံ ပွဲဆိုကောတ်ရ။

တင်စွတ် ။ ။ ဥပမာမထွေးကျင်လဝ် ပွဲဃူဂမ္တိုင်ပွဲ မျက်ဒဗျာက်လဝ် ပဓာနကမ်တု မဟိုဂးလဝ်ရောင်၊ ပွဲဝါကျမွဲ ပိုင်ကမ်စါပိုင် ယဝ်ပြိုင်ကျင်မွဲး ပိုင်ကမ်မဟွံမွဲကိုလမျိုက် နကိုဝေါ ဟာသဒ္ဓါ ညးကော်ခဲစ ပဓာနကမ် (ကမ်ဒ်ပဓာန်) တု ပိုင်ကမ်မနွံကုလမျိုက် ညးကော်ခဲစ အပဓာနကမ် (ကမ်မဟွံဒ်ပဓာန်) ရ၊ ပဓာနကမ်ကို စွဲဂတတုယဝ်ဟိုမွဲး ပွဲအပဓာနကမ်ကို ဒး တောဘုရားကို ကုဝိဘတ်လျှိုန်ရ။

ဥပမာ - အဲဒိုက်ကိုသုာစုံ “ကို” တွဂုန်ရ။

အဲဒိုက်ကိုသုာ “ကို” တွဂုန် မွဲစုံရ။

သတ်ပွဲဒ်တံ ပွဲဆိုကောတ်ရ၊ အပဓာနကမ် ဖိုန်စွဲဂတကုလဝ် ယဝ်မအရေဝ်မွဲး “ကိုဒါန်” နွံတ်မွဲး ဒွဲလျှိုက်တောဘုရား “ကို” ဒွဲလျှိုက် ပွဲတောဘုရား “ကို” ရ။

ဥပမာ - က။ အဲဒိုက်ကိုဒါန် “ကို” တွဂုန် သုာစုံရ။

ခ။ အဲဒိုက်ကိုဒါန်တွဂုန် သုာစုံရ။

သတ်ပွဲတအိ ပွဲဆိုကောတ်ရ၊ အပဓာနကမ်ကိုလဝ် စွဲလဝ်ဂတ၊ မအရေဝ်မွဲး “ကိုဒါန်” လဝ် ဟွံမွဲမွဲး ကာလလိုလဝ် ပွဲတောဘုရား “ကို” ဝိဘတ်ရ။

ဥပမာ - အဲကိုတွဂုန် သုာစုံရ။ - သတ်ပွဲဒ်တံ ပွဲဆိုကောတ်ရ။

လဆောင်လဆောင်တွန် ပဓာနကမ်ကိုလဝ် စွဲလဝ်ဂတ၊ မအရေဝ်မွဲး “ကိုဒါန်” လဝ် မွဲစုံနွံတ်ကို သွအဓိကကိုပိုင်ကမ်တု ပဓာနကမ်ကို ယဝ်စွဲဒွဲတံဝါကျမွဲး ဒွဲလျှိုက်တောဘုရား “ကို” ဒွဲလျှိုက်ပွဲတောဘုရား “ကို” ရ။

ဥပမာ - က။ သုာစုံကို အဲဒိုက်ကိုဒါန် “ကို” တွဂုန်ရ။

ခ။ သုာစုံကို အဲဒိုက်ကိုဒါန်တွဂုန်ရ။ - သတ်ပွဲဒ်တံ ပွဲဆိုကောတ်ရ။

ကုနိပါတ်

နိပါတ်မွဲးကို မအရေဝ်မွဲ ခေဲတန်ဒ် ပွဲတံခေါင်တောဘတ်ပိုင်မွဲစုံတု ညင်အရထ

အဓိပ္ပာယ်ပိုင်တအိကို ပွဲတောဘုရားတုကို ဂွံဖြိုင်ဟ်တိုန် မအရေဝ် မလေပ်သွက်သတ်ကို မမိက်သွေးရ၊ ဆဂး ပွဲဘာသာမနီပိုကုန် အဓိပ္ပာယ်တောဘုရားဟွံမွဲ၊ ညင်ပွဲကလင်စနီဟ် ညင်ဇ မောင်အရေဝ် ပွဲကလိတ်ကလောတ်ဟေင် ဆတ်စုတ် “ကုနိပါတ်” တု ဟိုဂးလဝ်ရ။

ဥပမာ - ကိုဏာမွဲမသက် “ကို” သွေဟ်ရ၊ ကမ္မောန်မသက် “ကို” ဖိုလ်ကို ဝေင်ပါညါ၊ ဖြိုင်မနွံ “ကို” လမျိုက် ပွဲမွဲ “ကို” လမျိုက်သုစုတ်ပွဲ မွဲလေဝ် ဟွံနီနီဉ်ရ။

သတ်ပွဲဒ်တံ တောဘုရားလဝ်ကုနိပါတ်တု ဟိုဂးလဝ် ပွဲဆိုကောတ်ရ၊ ဟွံစုတ် “ကို” တု ဖြိုင်မနွံလမျိုက် ဟွံမွဲလမျိုက်၊ သတ်ပွဲဒ်တံ ယဝ်ဟိုမွဲးလေဝ် အဓိပ္ပာယ်ဂလာန်ဟွံလိုရ၊ ဆဂး တောဘုရား “ကို” တု ယဝ်ဟိုဂးမွဲး ရှိသာဂလာန်ကို ဖြိုင်ဖြိုင်ဟ်ကျင်တု ဟိုဂးလေဝ် ကလိတ် ကလောတ် ကလင်စလေဝ် သာယေနုပွဲကတောတ် ဝိုင်ကျင်ရ။

တင်စွတ် (၁) ။ ။ ပွဲမအရေဝ်တရေမ်မွဲးသက်ကုကို “သက်” ပွဲ “ဟွံ” ဟွံမွဲ ပွဲအဓိပ္ပာယ်သတ်ပွဲတု “ကို” ပွဲ ဒ်ပိုင် နိပါတ်ရ၊ ဟိုတ်ကိုရ မွဲမသက်ကုသွေဟ် = မွဲမဟွံ မွဲကုသွေဟ်၊ မသက်ကုဖိုလ် = မဟွံမွဲကုဖိုလ် ပွဲအဓိပ္ပာယ် သတ်ပွဲရ။ အာစာမနီပိုလျှိုက်စွဲတအိ မအရေဝ်မနီရကို ပထောံဗိုပြိုင်မအရေဝ်ပါဠိတု သတ်ဆုကို သဗ္ဗ၊ သတ်တအိကို သတ္တံ ညင်ရဲမ ချူလင်ကံထောံသတ်ကို “သက်ကု” ကိုလေဝ် “သဗ္ဗ” ရဲသတ်ပွဲ ချူလင်ကံပတုလဝ်ဗိုပြိုင် မအရေဝ်ပါဠိရောင်။

တင်စွတ် (၂) ။ ။ ပွဲလိက်ပတ်တရေမ်လျှိုက်ဝေါဟာမွဲး “သက်” ကို သုပွဲပိုင်တောဘုရား “ကို” လေဝ် ချူစကာလဝ် နွံကိုရ၊ ပွဲလိက်ဆုင် ဇာတ်-၅၅၀- အုပ်အဓမ္မ ဒွဲမုက်လိက် - ၂၃၉- မောန်-၁၀ ကို “အဲ” “...” ချိုတ်အာ သက်စွဲစွဲကို ပြသန်ရ။

သတ်ပွဲဒ်တံကို “ပွဲမသက်သွိုင်မတွဟ်ပြကိုဟ်ဝိဘင်တုကို” သတ်ပွဲဒ်တံကို ပွဲဆိုကောတ်ရ၊ ပွဲပွဲ “သွိုင်” ကို “ဗြာ” ပွဲအဓိပ္ပာယ်ခေဲတု “သက်သွိုင် = ပွဲဗြာ ပွဲအဓိပ္ပာယ်ခေဲရ။

တင်စွတ် (၃) ။ ။ “ကို” ဝိဘတ် “ကို” နိပါတ် မဒ်ဝေါဟာလိက်ပွဲကို ကာလဟိုဂးစမွဲး မနီပိုပတ်တံရမျာင် “ကို” တု အဲကိုဒါန် “ကို” ချေ၊ ခေဲကိုဒါန် “ကို” အဲ၊ အဲဒိုက်ကိုဒါန် “ကို” တွဂုန်ရ၊ သတ်မနွံ “ကို” လမျိုက်၊ ကမ္မောန်ဟွံမွဲ “ကို” ဖိုလ် သတ်ပွဲဒ်တံ ဟိုဂးစရ။

ကောံ

လပွဲစေပ်ဟေန်သဒ္ဓါမဂဟိုမွဲး တတိယဝိဘတ်ကို လက်ကရဲခေဲ မအရေဝ်မပတ် “မွဲဟာန် မွဲကရောံ၊ မွဲစွဲ” တအိမွဲမွဲသတ် ယဝ်နွံမွဲး တတိယဝိဘတ်ကို ညးကော်ခဲစ “သဟာဒိယောဂ” တု မအရေဝ်ခေဲလေဝ် နုတတိယဝိဘတ်သာမညဟေင် ခေဲဒးတောဘုရားကိုရ။

ဆက်၌ ပဲ့ဝေါဟာမန်ပို့ ပြယာဇ်အရောင်တွေငွေသအောင်၌ မန်တအ်ဟိုဂ်ကျင်လပ် ဟွံမွဲ၊ ကျိ
“ကု” ခရီ၊ သွဝ် “ကု” လိုက်၊ မိ “ကု” မ၊ ဗိုညး “ကု” ညး၊ ဒဒ်ညး “ကု” ညး သာ်ဂွံဒ်တံ
ပဲ့ဝေါဟာမန်ပို့ ကုဝ်ဘတ်ရ အခိုက်ဟိုဂ်ကျင်လပ် နီဒ်တု သွက်ဂွံကွဲဘာသာမဂ်
ဒ်ကျင်ဝါတ်ဂါတ်ခက်ခဲရ။

ညင်ဂွံလောန်စက်အာ အခက်အခဲဂွံမာန်ဂ် တုညာဇ်တအ် ဒးချပ်စင်ခြင်ကျင်ရ၊
အခက်အခဲဂွံလောန် ဂွံစက်ကျော့အာမာန် ကိုအိဗျိုလ်လောန်မွဲမွဲ၊ မွဲကရော့တေလောန်
ညင်ဂွံကိတ်ညီမာန်တု ပဲ့ကုဝ်ဘတ်ဂ် ပံင်တော့စုတ် “ကောမ်” မွဲဗျိုလ် “ကောမ်ကု”
ရ်သံဝ် အ္စာမန်တုတအ် နီဒ်ဂွံကိတ် သွက်သမာဒိယောဂ်ခြာမွဲရ။

ဝေါဟာမုံး “ကောမ်” ဂွံ အိဗျိုလ်မုံး “ပံင်” တု “ကောမ်ကု” ဂ် “ပံင်ကု”
နကုဝေါဟာမော်တုပွဲဟိုမုံး “ပံင်ကု” ဂွံ အိဗျိုလ် သံဝ်ဂွံရ၊ မအရောင် “ကောမ်” ကို “ကု”
ဓါဂ် အာစာတြတြဟအ် ချူပံင်သွေထော့မွဲခေတ်တု ဒ်ကျင် “ကော့” ဗိုချူစကာဒိုင်လျာ်ဂွံရ၊
ဟိုတ်ဂ်ရ ကျိ “ကော့” ခရီ၊ သွဝ် “ကော့” လိုက်၊ မိ “ကော့” မ ရ်သံဝ်ဂွံဒ်တံ
ပဲ့အရာမကျွဲဘာသာမဂ်စက် စကာဒိုင်နီကုလျာ်ရ။

မန်ပို့ခေတ်တုပွဲ အတိုင်လော့ဝါကျ မဟိုကျင်နတုတုတေတ်ဂ်ဟောင် ဟိုဂ်ဒိုင်ဒ်လျာ်ဏီရ၊
ဆဂး ဝေါဟာမုံး “ကု” ဂ် မွဲရ ပြင် ထော့ရျာင် “ကို” တု၊ ကျိ “ကို” ခရီ၊ သွဝ် “ကို”
လိုက်၊ မိ “ကို” မ၊ ဗိုညး “ကို” ညး၊ ဒဒ်ညး “ကို” ညး သာ်ဂွံဒ်တံ ဟိုဂ်တေရောင်။

“ဟိုဗက်ဒေသ ချူဒးဒုင်ဩ”

ဝေါဟာဟိုဂ်မုံးဂ် ဗက်ကိုဒေသတု မွဲဒေသမွဲဗို ဟိုဂ်ဟွံတုပံညးညွအ်ရ၊ ဗက်ကို
အခိုင်အခါခေတ်သမယတုလောန် မွဲလက်ထက်ကိုမွဲလက်ထက် ဝေါဟာမအရောင် ဟွံတုပံ
ညးညွအ်ရ၊ ပဲ့ဝေါဟာဟိုဂ်မုံး အခေတ်လျာ်ဂ် ရျာင်အကွရ် က ကို ရျာင်အကွရ် ပ
ဓါဂ် ဂတးဂတုနတ်ရောင်ညွအ်တု ညးဟိုဂ်စက် ဂွံဆိုကေတ်မွဲမဉ်ရ၊ ဟိုမွဲနယ်ပွန်မုံး ကာလဟိုဂ်စက်
စူးအကွရ် က ဂ် သွဲစကာလပ်ရျာင် ပ၊ စူးအကွရ် ပ ပွန်ဂ် သွဲစကာလပ်ရျာင် က တု
ဟိုဂ်တု ဂွံဆိုကေတ်မွဲမဉ်ရ။

ဥပမာ - ပဲ့ဝေါဟာလိက် မဟတ် ကမ္ဗိုင်၊ ကမ္ဗတ် တအ်ဂ် ကာလဟိုဂ်မုံး အကွရ်
က ဂ် ပြင်သွဲထော့ရျာင် ပ တု ပလိုင်၊ ပလတ် သာ်ဂွံဒ်တံ ဟိုဂ်စရ၊ တုပွန်ပဲ့ဝေါဟာ
မဟတ် ပေက်ပေက်၊ မွဲနာဇီပျံ၊ ပျံသတ်တအ်ဂ် အကွရ် ပ ဂ် ပြင်ထော့ရျာင် က တု

ပေက်ကဝေက်၊ မွဲနာဇီကဝါ၊ ကျိသတ် ဟိုဂ်စ သာ်ဂွံပွန်ရ၊ ရ်သံဝ် အကွရ် က ကို အကွရ်
ပ (ရျာင်ကကို ရျာင်ပ) တအ် ဂတးဂတုန (ထပက်စူး) ညးညွအ်တု ဟိုဂ်လပ်ဂ်
ဂွံဆိုကေတ်ရ။

တုပွန် အတိုင်မပတိုန်ထူးကျင်လပ် ပဲ့ကုတ်-မွဲ တေ အကွရ်ရျာင်ညွတ်တံပရက်ပရက်
အလုသိုမဆိတ်ကို အကွရ်ရျာင်ပိုင်ပိုင်တအ်မွဲမဉ်ရ ပြင်ထော့ရျာင် “ဟ” တု ဟိုဂ်စဆိတ်ရ၊
ရ်သံဝ် ဝေါဟာဟိုဂ်မုံးဗို ဗွဲမဉ်ရ ဗက်ကိုကာလဒေသတု ပြင်သွဲဒိုင် ဂွံဆိုကေတ်ရ။

ရျာင်ဟိုဂ်မုံးတအ်ဂ် ဗက်ကိုကာလဒေသတု ဒုတိယကျေတ်ဟိုဟို ကာလချူအကွရ်မုံး
ညင်ဂွံစော်ကိုနယ်ကဲသွေဝ်တံလိက်ပတ် တုညာဇ်တအ် မချူစကာကျင်လပ် အဆက်ဆက်ဂ်
မဒးချူစကာရ၊ ကာလဂ်မှ စော်လဒေါင်တု ဒေသမွဲကိုမွဲ ဟွံဟွံဂ်ဟွံ ဟွံစော်စူးညးညွအ်ရ၊
သာ်ဂ်ဟွံသေင်တု “ပသံကွမ်” ဂ် ချူထော့ “ဏမ်” မုံး ကိုဒေသလို့၊ မကော်ခံစ “ဏမ်”
လို့မကော်ခံစ “ဏောမ်” တအ်ကို၊ “တင်ကုတ်” ဂ် ချူထော့ “တင်ဏု” မုံးကိုဒေသလို့မကော်ခံစ
“တင်ဏုတ်” လို့မကော်ခံစ “တင်ဏောတ်” တအ်ကို ဒစိုဒစးဂွံဟွံဂ်အာညးညွအ်ရ။

တုပွန် ညင်ရ် “ကွီ” ဂ် လို့ကော်ခံစ “ဏမ်” လို့ကော်ခံစ “ဏု”၊ “ကွီ” လးဂ်
လို့ကော်ခံစ “ဏီ” လို့ကော်ခံစ “ဏီ” ရ၊ တုပန်ယံဂ်ကို “ကွီကွီ” ဂ် လို့ဟိုဂ်စး “ဏီကွီ”
လို့ဟိုဂ်စး “ဏီကွီ” ရ၊ ဗက်ကိုရျာင်ဒေသမွဲခေတ်တု “ကွီကွီ” ဂ် ချူထော့ “ဏီကွီ”
မုံးလပ် စော်စးဂွံဟွံအာကို ဒေသတုပွန်ရ။

ဒေသလို့ပွန် ကံ ကို ကို၊ တပ် ကို တပ်၊ ဒုပ် ကို ဒုပ်၊ တန် ကို တိုန် ကို၊
ဒေသလို့ပွန် အကွရ်ခေတ်ခိုင်ခါကို သွေမုကွာတ်၊ ခေတ်ခိုင်ခါကိုကာလဂ်ဒုပ်၊ အကွရ်
ကွာတ်ကိုကာလဂ်ဒုပ်တအ်ဂ် ဟိုဂ်ဒိုင်ရျာင်တုပံရ၊ ဗက်ကိုရျာင်ဒေသလော့မတု ယပ်ချူဏာ
မုံးလပ် ဂွံဟွံအာကို ဒေသတုပွန်ကိုရ၊ အစော့အလတ်ကိုဒေသ နွေလောန်အာတု ဗိုရျာင်ညး
ညးချူ ဗိုရျာင်အဲအဲချူမုံး ဂကုမန်ပိုဂ် ဒ်အာမုစ်ကွီပုံမုစ်ကေကာမ်ရောဂ် ချပ်ရင်ရ၊ ဟိုတ်ဒမာဒ်သာ်ဂ်ရ
အစော့လံဒေသဂ် ဝေင်ပါကျေတ်အဲတု ညင်ဂွံစော်ကိုနယ်ကဲတမ္ဗာ ဒုဒုဒုပြုဂ် သဒးချူအာရောင်။

တင်စွတ် “ ” မအရောင်ညင်ရ် “နော်” ဣဏအ်၊ ကွေင်ဒီ “ဧဝ်” ဖရက် “ဧဝ်”
တအ်ဂ် ချူစကာအကွရ်ကွာတ်တု “နာ” ဣဏအ်ကျေင်ဒီ “ဩ”၊ ဖရက် “ဩ” သာ်ဏအ်မုံး
ဂွံဟွံအာကိုဒေသရ်ဟိုဂ်စ အကွရ်ကွာတ်ကိုလပ်ဒုပ်တုပံတအ်ဂ်ရောင်။

တုမွဲမတင်ပွန် မွဲဟ်သေင်ကျေးကျေးမဟွံသေင်ကို မွဲဟ်ဒုတ်၊ ဟွံသေင်ကိုဒုက်ညးဂ်
“မွဲဟ်ကမ္ဗး” ညးကော်ခံစရ၊ တုပန်ယံဂ်ကို အရောင်မဟိုသေင်ကျေးကျေး ဟွံမုဂ်ဒလက်

ဟုံရေတံဂပပ်ကို မအရေဝံကမ္း ကော်ခံစရ၊ လိက်ညးမချူလဝ် နကီုဂလာန်သောဝ်ကွးကွး မဟုံသေင်ကို ကဗျလကံာ်ကို “လိက်ကမ္း” ညးကော်ခံစရ၊ ဝေါဟာမ္း အရေဝံကမ္း လိက်ကမ္းတအ်ဝံ ကာလဟိုဂးစမ္း အကွရ် က န် ပြင်ထောံရမျာင် ပ တဲ့ အရေဝံပလး လိက်ပလး ဟိုဂးစသော်ဝံရ။

ဆဂး မဟုံမ္း မ္းသော်ဂ်လေဝ် “ပလး” ဝံ အဓိပ္ပါယ်သော်ဂ်ကိုတု လိက်အုပ်ဟုံ ဂ်ချူလဝ်မ္းသော်ဂ်လေဝ် “လိက်ပလး” ညးကော်ခံစကိုရ၊ ရ်သော်ဝံ ဝေါဟာမ္း “ပလး” ဝံ အဓိပ္ပါယ်သေင်တံဒ်အာ ဝါသော်ဝံဂ်တု ဝေါဟာမ္း လိက်ကမ္း (စကားပြေ) န် ယဝ်ချူစ “လိက်ပလး” မ္း လိက်ပလး ဝါသော်တအ် ဟိုတ်နုထုထင်အာညးညးအ်မာန်ဂ်ရ လိက်အုပ်မချူလဝ် နကီုဝေါဟာရအရေဝံပလးကို “လိက်အရေဝံပလး” ဟုံသေင်သော်ဂ်မ္း “လိက်ဝေါဟာပလး” ချူသော်ဝံမ္း ခိုဟ်ဂ်ပြင်ရောင် နှော်စိုတ်ရ။

တင်စွတ် ။ ။ ဝေါဟာမ္း “ဗလာ” န် ကျင်နုဝေါဟာမန် “ပလး” တဲ့ ဝေါဟာမ္း “ဗလာစာအုပ်၊ ဗလာမဲ” တအ်ကို “လိက်ပလး၊မဲပလး” ဝံအဓိပ္ပါယ်မန် သော်ဝံရ။

သအာင်နီု သွက်ဝံဒးစွဲသတ် နွဲစတင်ဏီ၊ အကွရ် ယ န် ကွက်စုတ် ယ ဖုန်မ္း သေင်ဒ်ကျင် “ဗျ” တဲ့ ရမျာင်သေင်လုပ်အာ အဝေါင်ဗျင်ဂကောမ်ပထမရ၊ တုပ်နယ်ဂ်ကို အကွရ် မ န် လခံစုတ် မ ဖုန်မ္းဒ်ကျင် “ဗျ” တဲ့ ရမျာင်သေင်လေဝ် လုပ်အာအဝေါင် ဗျင်ဂကောမ်ပထမကိုရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ “ဥမ္မင်၊ သတ်လိမ္မံ၊ ဂူကုတ်ဘိမ္မာ” သော်ဝံဒ်တံ ညးတမျာတအ် ချူစကာကျင်ရ၊ ဇာတ်-ဤဝ အုပ်စတုတ္ထဒ္ဒမုက်လိက် (၁၀၇) ပ္ဍောန် (၁၄) မုက်လိက် (၁၀၉) ပ္ဍောန် (၁၅) ဒ္ဒမုက်လိက် (၁၀၂) ပ္ဍောန် (၁၂) န်ကို ရင်ကောတ်ရ၊ မအရေဝံ လတူတအ်ကို ဥမ်-မင်၊ လိမ်-မံ၊ ဘိမ်-မာ သော်ဝံ ဟုံဝံပတ်တံရမျာင်သေင်၊ ဥ-မ္မင်၊ လိ-မ္မံ၊ ဘိ-မ္မာ သော်ဝံဟေင် မဒးပတ်တံတံရမျာင်သေင်ရ။

တင်သောဝ်ကလး - ၁ ။ ။ ပွဲလိက်ဗွဟ် တန်ပထမဂ် ဒ္ဒံထေက်ကိုဒးချူစ “လိမ္မံ” န် စ “လိမ်” ဟာ ချူလဝ်ဗွတ်တံမှာမှာဂ် ဝံဆိုကောတ်ရ၊ မဟိုတ် မပွဲဒးဟိုဗွတ်မှာရောဟိုမ္း မအကွရ်မ္း “မံ” ဝံ ဟိုတ်နုသေင်ဒ် လက်ကရ်အကွရ် “လိ” မဒ်အကွရ်ရမျာင်ပိုင် (ဗျင်ဂကောမ်ဒုတိယ) န်ရ သေင်မ္မံမေတ် သိုက်ဟုံဝံဂ်ဗြဟတ်ဒရိဟ်ဗျင်ဂကောမ်ပထမမ္းသော် နနယ်လိုလေဝ် သေင်ဗြဟတ်တံရမျာင်ဗွေအ် (ရမျာင်ဂကောမ်ပထမ) ဝံမာန်ဟုံသေင်ရ၊ ဆဂး ရမျာင်သေင် ဝံပတ်တံရမျာင် ဗျင်ဂကောပ်ပထမ မလေဝ် အဓိပ္ပါယ်မအရေဝံ မိက်ဝံဟိုက် သေင်ဝံစိုပ် ဝံတသော်ဝံမ္းရ၊ တင်ခက် ဂဟ်ဝံဂ် ညင်ဝံပံမလေဝ်မာန်တု “အကွရ် မ မန္တုဒ္ဒံဝံဂ်

ပတ်တံရမျာင် ဗျင်ဂကောမ်ပထမညိ၊ မိက်ဝံဂ်တံသော်ဂ်တု အကွရ် မ န် ညးတမျာတအ် မဒးချူလခံစလဝ် ဝါထပ် “ဗျ” သော်ဝံရောင်။

တင်သောဝ်ကလး - ၂ ။ ။ ပွဲဝေါဟာမ္း ဇမ္ဗုဒိပ် = ဇမ္ဗုဒိပ် န် အကွရ် ဗ မန္တုသွတ် မ န် ပြင်သ္မာထောံရမျာင် မ တဲ့ “ဇမ္ဗုဒိပ်” ရဲဝံ အခိုက်မန်တအ် ချူစနီုကျင်ရ၊ တုပ်နယ်ဂ်ကို ဂူကုတ်ယသောစရာ မစိုန်ဒ်တံ မိရာဟုလဂ် ဗက်ကိုယျ၊ညး နုတု (နုတံ) တေ “ဗိမ္မာဒေဝီ” န်တု အကွရ် ဗ မန္တုသွတ် မ န် ပြင်ထောံရမျာင် မ တဲ့ “ဂူကုတ်ဗိမ္မာ” န်ကျင်သော်ဝံရ၊ နုဂ်မ္မာဆင်ဗွန် မန်ပို ဟိုတ်နုစိအခိုက် ဝံမဒေဝတ်စရမျာင်ပရက်ပရက်ဂ်ဂ်ရ အကွရ် ဗ မန္တုသွတ် န် ပြင်ထောံရမျာင် ဘ ဖုန်တု “ဂူကုတ်ဘိမ္မာ” မန်တမျာတအ် ချူစကာကျင် သော်ဝံရောင်၊ ဆဂး အာစာလျီတအ် တင်ဗွေင်ဝံဂ် ဟုံတံဟုံကျိဟ်တု ဒ္ဒံထေက်ကိုချူ “ဂူကုတ်ဘိမ္မာ” န် ချူထောံ “ဂူကုတ်ဘိမ္မာ” ဗွတ်တံမှာမှာသော်ဝံဂ် ဝံဆိုကောတ်ရ၊ ဒ္ဒံဝံလေဝ် အတိုင်ဗပတိုန်ထွးသောဝ်ကလးကျင် ပွဲလတူတေက်ကိုရ အကွရ် “မာ” ဝံ ဟိုတ်နုသေင်ဒ် လက်ကရ်အကွရ် “ဘိ” မဒ်ဗျင်ရမျာင်ပိုင် (ဗျင်ဂကောမ်ဒုတိယ) န်ရ သေင်မ္မံမေတ် သိုက်ဟုံ ဝံဗြဟတ်ဒရိဟ်ဗျင်ဂကောမ်ပထမ မ္းသော်ဂ် နနယ်လိုလေဝ် သေင်ဗြဟတ်တံကျင်ရမျာင်ဗွေအ် (ရမျာင်ဗျင်ပထမ) ဟုံဝံဂ် နှော်စိုတ်ညိ။

တုမ္းနီု နွဲစတင်ဏီရ၊ အရာဝတ္ထုမပြောပ်ပုဗ္ဗိုင်လဝ် တုဆုသတ်ဆုကွပ်ဗွဲမ္း န် ညးလျီချူခွေ်ဆု ညးလျီချူသေင်ဆု ဝံမဉ္ဇိုင် ဝံဆိုကောတ်ရ၊ အခိုက်လေဝ် မလိုဒးသိုက် ကောတ်တံဂ်ပတ်သေင်ဟုံဒးတု လဆောပ်ချူခွေ် လဆောပ်ချူသေင်ကိုရ၊ ဝံဗြဟတ် ဝံဆိုကောတ် ပွဲလိက်အုပ်ဇာတ် -ဤဝ မုအာစာတုအသောအ် ပွဲအုပ်ဒုတိယ ဒ္ဒံဝံမုက်လိက် (၁၃၃) လိက်ပ္ဍောန် (၇) န် “ဗောဓိသတ်ဂစေစေ ဓံက်ကောံသိုက်ဆုဂ်တု” ရ်သော်ဝံဂ်၊ ပွဲဇာတ်-ဤဝ အုပ် (စတုတ္ထ) ဒ္ဒံဝံမုက်လိက် (၁၀၉) လိက်ပ္ဍောန် (၄) န်လေဝ် “သွိုင်ပသိုန် သံက်ကောံသိုက်ကြိုက်ကိုတု” ရ်သော်ဝံဂ် ဒ်ဒ်ရညးတမျာတအ် ချူစကာလဝ် “သွက်” န် ဝံဆိုကောတ်တု မဒးပြင်သ္မာထောံ ဝံပြင်နယ်ချူအကွရ်ရ။

မအရေဝံမ္း သွက်ဝံ ဟိုတ်နုသေင်ပြင်ဆုကျင် နုပိုင်ကြိယာမ္း “သက်” န်ရ အရာဝတ္ထုမဒးဒင်သံက်ထောံကို န် “သမ္မက်” သေင်ရ၊ နုမအရေဝံတံမ္း သမ္မက် န် သမ္မက်-သဏက် (သွက်) ပြင်ဆုစိုက်ကျင် သော်ဝံရ၊ ဝေါဟာမပတ် (ဒိသ်) ဗမက်၊ မက်၊ (ဗွေက်) တအ် န်ညင်ရိုဗဟိုဂးစ (ဒိသ်) ဗမေတ်၊ မေတ် (ဗွေက်) ကို တုဗွန် ဟိုတ်နုသေင်ပြင်ကျင်နုပိုင်ကြိယာမ္း “ပက်” န်ရ ပထောင်ဒ္ဒံမပက်လဝ် န် သဒးချူ “ပွက်” တု ညင်ရ်မဟိုစ ဝံစ “ပွေ်” ကို၊

သွက်ပွဲလေဝင် ချူသမ္ဘင် (ဟွံသေင်မ္မး) သဏ္ဍာန် (သွက်) တဲ ပိုဏ်သမ္ဗဏ္ဍာန်၊ သဏ္ဍာန်မာန်ရ၊ ကာလပိုဟိုဂးစဉ် အကွၢ် သ ဂ် ပြင်သွာဲထောံရဗျာင် ဟ တဲ “ဟဏောံ” ဟိုဂးစ သာ်ပွဲရောင်။

ဝေါဟာပိုဏ်ဟိုဂးဒိုင် မပတ် (ယဲ) ဟဏောံပွဲ ဟိုတ်နုပြင်ကျိုင်နုပိုင်ကြိယာမ္မး သွာ် (ဏောံ) ဂ်ရ “သွာ်-သဏ္ဍာန်-သဏ္ဍာန်” ရံင်ကိုဗ်အရောဝ်လေဝ်ပြင်ဆုဲပွဲတဲ သးချူအကွၢ်ပရး “(ယဲ) သဏ္ဍာန် (ဟွံသေင်မ္မး) ယဲသဏ္ဍာန်” ရ၊ ယဲချူအကွၢ်ပင်ကောမ် “(ယဲ) သွာ်” မ္မး သွတ်ရ၊ မုဟိုတ်ရောဟိုဗ်မ္မး ဝေါဟာလိက်မ္မး “သွာ်ပွဲ” ခေုခိုအကွၢ်ပင်ကောံတဲ ကာလပိုဟိုဂးစမ္မး အကွၢ် သ ဂ် ပြင်ထောံ ရဗျာင် ဟ တဲ “ဏောံ” သာ်ပွဲ ဒ်အာရဗျာင်ပင်ကောမ်ရ၊ “ယဲဏောံ” သာ်ပွဲ အခိုက်ပိုဟိုဂးစဟိုဗ် “ယဲဟဏောံ” သာ်ပွဲဟောင် ဟိုတ်နုပို ဟိုဂးစ နကီုရဗျာင်ပရးဂ်ရ သးချူအကွၢ်ပရး “ယဲသဏ္ဍာန်၊ ယဲသဏ္ဍာန်” ရောင်။

“ဟော်ဆတဲ ချူအကွၢ်ကွက်ညီ”

အတိုင်မပတိုန်ထွးကျိုင်လဝ် ပွဲဒကုတ်မွဲတေ အကွၢ် ဇ ကို နော် ဝါဂ် ချူ ကွက်ပင်ထောံမ္မး “ဇွာ်” သာ်ပွဲဒ်ကျိုင်အကွၢ်ပင်ကောမ်၊ “နော်” ရဗျာင်ခေု ပင်ကောမ်တိတ်ကျိုင်သာ်ပွဲတဲ “ညးပွဲဇွာ်ရ” ရသာ်ပွဲ နဒ်ကြိယာသာမညကီု၊ “ညးပွဲ ဒ်ကောန်ဇွာ်ရ” ရသာ်ပွဲ နဒ် နာမ်ဝိသေသ်ကီု ညးချူစကာကျိုင်ဂ် ပွဲဆိုကောတ်ရ၊ တဲပွဲအကွၢ် ဇ ကို နော် ဂ် ပရးထောံမ္မး “ဇဇွာ်-ဇနော်” သာ်ပွဲဒ်ကျိုင်အကွၢ်ပရး၊ “ဟနော်” ရဗျာင်ခေု ပြးအာသာ်ပွဲတဲ “ညးဒက်ဇဇွာ် (ဇနော်) ပတ်တံစေတီဂ်ရ” သာ်ပွဲဒ်တဲ နဒ်ကြိယာကာရိတ်ကီု၊ “ဇဇွာ် (ဇနော်) သွီမ္မး မုစိဟတ်ရော” သာ်ပွဲဒ်တဲ နဒ်ပိုင်နာမ်ကီု၊ “ကောန်ဇဇွာ်ဂ် အရိဉ္ဇဇနကာခတ်လဝ်ယု” သာ်ပွဲဒ်တဲ နဒ်ပိုင်နာမ်ဝိသေသ်ကီု ညးချူစကာကျိုင်ဂ် ပွဲဆိုကောတ်ရ၊ ဆဂ်သမးပွဲကဏီ ဝေါဟာမပတ် သျှင်၊ သမ္ဗင်-သလုင်၊ သွဲ၊ သမ္ဗ-သလဲ တအိလေဝ် ချူအကွၢ်ပင်ကောမ်မ္မး လေဝ်ပင်ကောမ်အဓိပ္ပါယ်ခေုဒ်ကျိုင်၊ ချူအကွၢ်ပရးမ္မး လေဝ်ပရးဂ် အဓိပ္ပါယ်ခေုဒ်ကျိုင်တဲ အကွၢ်ပင်ကောမ်ကီုအကွၢ်ပရး အဓိပ္ပါယ်ခေု ဟိုတ်ညးသ္တုအိဂ် ပွဲဆိုကောတ်ရ၊ ဟိုဗ်နုယုဗ်မ္မး ချူအကွၢ်ပင်ကောမ်မ္မး ပွဲအဓိပ္ပါယ်မွဲစိုတုဟ်၊ ချူအကွၢ် ပရးမ္မး ပွဲအဓိပ္ပါယ်မွဲစိုတုဟ်ရ၊ ဆဂး ဝေါဟာမ္မး “သွာ်” မ္မး “သုဂုတ်သွာတ်အဲ မ္မးတအိသဒ်ရဟာ - မဟောပာ်သမ္ဗာန် ဂ်ဇော် မုဇော် ဗစလဝ်ရော - ဗောဓိသတ်သွာန်ကမ္မာတ်ရ” သာ်ပွဲဒ်တဲ နဒ်ပိုင်ကြိယာကီု “ယဲတုပညာသွာန်တုညးမသွာန်လဝ်ပိုင် သုဒးရဟာ” သာ်ပွဲဒ်တဲ

နဒ်ပိုင်နာမ်၊ ပိုင်နာမ်ဝိသေသ်ကီု၊ နကီုအကွၢ်ကွက် (အကွၢ်ပင်ကောမ်) မွဲစိုဓဝ်ဟောင် ညးချူစကာကျိုင်လဝ်ဂ် ပွဲဆိုကောတ်ရ၊ နကီုအကွၢ်ပရး ညးချူစကာကျိုင်လဝ်ဂ် ပွဲလိက်အုတ်လုလေဝ် ဟွံကောင်ဆိုမွဲလေ့ရ။

ဆဂးဂ် အဲဒိုက်ဟွံပေင်စိုတ်လးလးရ၊ မုဟိုတ်ရောဟိုဗ်မ္မး အကွၢ်ပင်ကောမ်မ္မး “သွာ်” ပွဲ ရဗျာင်ပင်ကောမ်မ္မး “မာန်” တဲ နဒ်ပိုင်ကြိယာမ္မးသာ်ဓဝ်ဟောင် ပိုဟိုဂးဒိုင်ရဟွံသေင်ဟာ၊ “ဟမာန်ညး = သုဇာ်အဓမ္မး” သာ်ပွဲဒ်တဲ ယဝ်ပိုင်မိက်ပွဲဟိုဂး နဒ်ပိုင်နာမ်မ္မး “သမာန်ညး” သာ်ပွဲပရးထောံအကွၢ်တဲ ဒးချူထောက်ရောင်ဂ် အဲဒိုက်စေုစိုတ်ဒိုင်ကောတ်လဝ်ပေင်ရ၊ ဆဂး ဂွာတင်ဂွင်သက်သီဟွံပွဲတဲ ဟွံဂ်သွဲပြာတတ်ရ၊ ဒးကာလမွဲတဲ အမိန်ဂွာ်ခိုင်လိက်ပတ်တရေမ်ဂ် ဟိုတ်ဗိုလ်တေ မျိုင်ကိုဒးဒွဲတဲ ပွဲလိက်အုတ် “အိဗ်ဂြေပ်စိုယာဓါမာန်က” ဒွဲအမိန်ဂွန် (၂၄၂) ဂ် “ဝိဇ္ဇာရသေားသုမာန်ဣန်” ရသာ်ပွဲ ညးတမ္ဗာတအိ ချူစကာလဝ်ပိုင်နာမ် နကီုအကွၢ်ပရးဂ် ပွဲဆိုကောတ် မ္မးအိတ်တိုဟ်စိုတ်ရ၊ “ဝိဇ္ဇာရ သ် (ကီု) သမ္ဗာန် (သမာန်) (သွိုင်) အိန် = ဝိဇ္ဇာရ သညံ သိကြား (မင်း) ဇာ်အဓမ္မးကို မြေကြားသည်” ရသာ်ပွဲ ပွဲအဓိပ္ပါယ်ပိုင်လာန်ဂ်ရ၊ ဝေါဟာတရေမ်မ္မး ကုလောန်ဂ် ကုလောန်-ကမ္မောန်-ကလောန်၊ ဝေါဟာမ္မး ဂုလိုင်ဂ် ဂုလိုင်-ဂမ္ဗိုင်-ဂလိုင် သာ်ပွဲဒ်တဲ ညိုင်ရဝေါဟာမဆုဲပြင်စေုကျိုင်ကီု၊ သုမာန်ပွဲလေဝ် သုမာန်-သမ္ဗာန်-သမာန် ရသာ်ပွဲ ခေုဆုဲပြင်စေုကျိုင်ရ၊ ဟိုတ်ဒ်သာ်ရ ပိုင်ဝေါဟာမ္မး “သွာ်” ဂ် “ဗုဓေု မုဇော်ဗစလဝ်ရော ဗောဓိသတ် သွာန်ရ” သာ်ပွဲဒ်တဲ နဒ်ပိုင်ကြိယာဟောင် ထောက်ကိုဒးချူစကာခေုတဲ ပိုင်ဝေါဟာမ္မး “သမ္ဗာန်-သမာန်” ဂ် ယဲတုပညာသမ္ဗာန် (သမာန်) တုညးမသွာန်လဝ်ပိုင် သုဒးရဟာ၊ သမ္ဗာန် (သမာန်) ပွဲဂ် ခါရအာစာတအိလေဝ်အဲမ္မး အဲသုဂ်ကီုရ” သာ်ပွဲဒ်တဲ နဒ်ပိုင်နာမ် သးချူစကာရောင်။

စံမွဲသာ်ဏီ၊ “တု” ဂ် ဒွဲဒဒသလူကောံစ “ဇ္ဇ” ဒွဲဒဒသလူကောံစ “ဟ” ရ၊ တုပန်နယ်ဂ်ကီု “တု” ဂ်လေဝ် လူကောံ “ဇ္ဇ” လူကောံ “ဟော” ရ၊ ရသာ်ပွဲ ဝေါဟာမ္မး “ဇ္ဇ” ဇ္ဇရက်” ဂ် ဗက်ကိုဒေသတဲ “ဇ္ဇ”၊ ဟော” သာ်ပွဲ ဗိုညးကိုညး ဝိန်ဟိုဂးကောံခတ် ကိုလေဝ် “ဝေါဟာမ္မး “ဇ္ဇအဓိပ္ပါယ်၊ ဇ္ဇအခါ” ဂ် ဇာပ်ပင်ဒေသ ဟိုဂးကောံခတ် “အဇ္ဇ” တုပင်သုဇာ်အိတ်ရဂ် ပွဲဆိုကောတ်ရ၊ ဝိန်ဂ်လေဝ် “ဇ္ဇရက်” ကို “ဇ္ဇအခါ” ကို ပွဲလိက် ပတ်မန်ပိုဏ်မ္မး ချူစကာလဝ် နကီုအကွၢ်ပင်ကောမ် “တု” မ္မးသာ်ပွဲစိုဓဝ် ပွဲဆိုကောတ်ရ၊ ဟိုတ်ဗိုလ်တင်ဒးတဲ အမိန်ဗုဓလိက်ဇာတ်-၅၅၀ မုကုဒ်ဇ္ဇာ်အာစာတုအသွာအိ နုနုပလိန်လု တက်ပတ်တိလဝ် ပွဲအုတ်စတုတ္ထ ဒွဲဂွန်ဗုဓလိက်- ၂၃၇ လွယ်ဗွာန် (၁၄) ဂ် “ပတိဇ္ဇာ်တု ပွဲကာလတုဇ္ဇာ် အဲပသိုင်၊ ပွဲကာလပတ်ဂ် မင်ဗွာ်ပသိုင်ရ” ရသာ်ပွဲ “ဇ္ဇရက်” ဂ် “တု” သာ်ပွဲ

ညးချူလဝ် နကူအကွရ်ကွက်တဲ့ “နေအခါ” ရ် “တဇ” သာ်ဝွံ ညးတမ္ဘာတအ် ချူစကာလဝ် နကူအကွရ်ပရးဂ် ဝွံဆီကောတ် ဝွံမကွးဗူးရ။

ထွဲကူတဇဝါဝွံ ယဝ်နကူရ်မျာင်လိက်မွဲး ဟိုတ်နူရ်မျာင်ဒေသ တုပ်ဒိုင်ရ် မွဲဟ်တြုတြုတအ် ဒဒ်ရ်ဝေါဟာဟိုဂ်း မဒ်သဇိုင် ဒေသဟုံတုပ်ညးဆွဲအ်ဂ် သိုဟုံချပ်စစာ၊ ဟုံတော်ဆကောဝ်ကောဝ်၊ ကလင်ကောတ်ဆရ်မျာင်ဒေသမးတဲ့ ချူထောဝ်ထိုင်အိုတ်ရ်၊ ဟိုတ်ဒ်သာ်ဂ်ရ် သွအစာ ကိုလှိုင်သောဝ်နီချူဝွံတဲ့ ယဝ်ဟိုဂ်း နကူရ်မျာင်ပင်ကောမ် “ဇွဲ၊ ဟော” မွဲး ချူအကွရ်ပင်ကောမ် “ထွဲ” ညိ၊ ယဝ်ဟိုဂ်း နကူရ်မျာင်ပရး “အဇွဲ” မွဲး ချူအကွရ်ပရး “တဇ” ညိ။

တုဲနွံမွဲတင်ဗွန်၊ မျာ်တိတ်ဝါရ်မျာင် (မျာ်ဂကောမ်တဝ်ယ) မကွဲဂ်း ငါ၊ ည၊ န၊ မ ယ၊ ရ၊ လ ၊ ဝ တအ်ဝွံ အတိုင်ပကတိရ်မျာင်ဒေသ ဟိုမွဲး ဒေသျာ်တိတ်ရ်မျာင်ဝိုင် ညိုင်ရ် မျာ်ဂကောမ်ဒုတ်ယတဲ့ ယဝ်ဒေသျာ်ဒုတ်ဒ်ရ်ဟ် နုဗျာ်ဂကောမ်ပထမ မမိက်ကူမွဲမွဲမွဲ ဒေသကံအာ အလိုက်ရ်မျာင် မျာ်ဂကောမ်ပထမဂ်တဲ့ ဒေသျာ်တိတ်ရ်မျာင်မျာ်ပထမကူရ်၊ ယဝ်ဒေသျာ်ဒုတ်ဒ်ရ်ဟ် နုဗျာ်ဂကောမ်ပထမမိက်ကူမွဲမွဲမွဲ ဒေသျာ်တိတ်ရ်မျာင်ဂေအ် (ရ်မျာင်မျာ်ဂကောမ်ပထမ) ဝွံမာ်နုဗွံသေင်ဂ် နုဗျာ်ကွးဘာတေဝ် ပိုဝ်တိကျိုင်လဝ်တဲ့တဲ့ရ်၊ ဟိုတ်နု ဟိုတ်ဒေသျာ်တိတ်ရ်မျာင်အကွရ် “မ” ရ် ညးနွံပိုက် မိက်ဂွံကူဒေသျာ်တိတ်ရ်မျာင် မျာ်ပထမတဲ့ ညးဖက်တေဝ်စုတ်လဝ်ကူ (ညးကူလဝ်ဒြဟတ်ဒ်ရ်ဟ်) အကွရ်သ ကရောဒေသျာ် “သွး” ဒေသျာ်ကျိုင်သာ်ဝွံရ်၊ “မင်ထောဝ်သွးသွး ဒ်အာသွးသွးရ်၊ ဩဝ်ဝွံ အဲကူဒေသျာ်သွးရ်” သာ်ဝွံဒ်တံ ညးချူစကာဒေသျာ် ကာလပိုဟိုဂ်းစမွဲး အကွရ် သ ရ်မိုတ်ထောဝ် (ဟုံဟိုဟုံဒေသျာ်) တုဲ “မင်ထောဝ်သွးသွးရ် ဒ်အာသွးသွးရ်၊ ဩဝ်ထောဝ် အဲကူထောဝ်သွးသွးရ်” ရ်သာ်ဝွံ ပိုဟိုဂ်းတရ်။

ဝွံဝေါဟာဟိုဂ်း မပတ် “ဆဏ်ဟမး”ဟုံက၊ ပင်ဟမးစဟုံဒ်တေဝ်၊ မွဲဟ်ခိုဟ်ဆပါင်ဟမးဂ် ပပသကအ်ရ် “တအ်ဝွံ ဟိုတ်နုပိုဟိုဂ်းဒိုင် နကူရ်မျာင်ပရးဂ်ရ် ကာလချူအကွရ်မွဲး ဆဝွံသမးဟုံက၊ ပင်သမးစဟုံဒ်တေဝ်၊ မွဲဟ်ခိုဟ်ဆပါင်သမးဂ် လွပသကအ်ရ်” ရ်သာ်ဝွံ နကူဝေါဟာလိက် ပိုမဒးချူဒေသျာ် နကူအကွရ်ပရးရ်၊ ရ်မျာင်ပင်ကောမ် “သွး” ကို ရ်မျာင်ပရး “သမး” ခါဝွံ ဟိုတ်နုရ်မျာင်ဒေသတအ် တုပ်ဒိုင်ဂ်ရ် ညးလျီုတအ်ကလင်ကောတ် ဆခိုတ်ရ်မျာင်ဒေသမး ဟုံတော်ဆ ဝေါဟာဟိုဂ်း မဒ်သဇိုင်ဒေသျာ် “မွဲးကူ ဟမး” သိုဝါဂ် ချူထောဝ်အကွရ်ပင်ကောမ် “သွး” မွဲသာ်စဝ်ဂ် ဝွံဆီကောတ်ဝွံမဟိုင်ရ်၊ တော်ဆကူအ်း ချပ်မစာကူကွးတဲ့ ချူအိုတ်ညိအ်။

တရေမ်အိုတ်ဂ်ရ်ပါ တရေမ်ခိုဟ်ဂ် ချပ်ဟုံအိုတ်ညိ။

ညးစွာအဲကွာ် လိက်ပတ်ပို သဒးလိက်ဆာ်ဗွန်ဒုင်ရောင်။

ညးချပ်အဲချပ် လိက်ပတ်ပို သဒးလိက်ဆာ်ဗွန်ဒုင်ရောင်။

အကွရ်ဂစိုတ်ဏကူ ဂစိုတ်န

မွဲးနကူမနီကူခမန်တဲ့ အကွရ် ဏ ကို န ခါဝွံဂ် ဝွံရ်မျာင်ပဟုံတေဝ်၊ ပါခြာရ်မျာင်အကွရ် ခါဂ်ဟုံဝွံ ဒ်တရ်၊ အာစာလိက်ပတ်ဂလာ အိန္ဒိယကူ ဂလာသိုင်ယိုတအ်မွဲမျာ်ကူ၊ အာစာ လိက်ပတ်ဗွာတအ်မွဲမျာ်ကူ အကွရ် “ဏ” ရ် သဒးဝွံရ်မျာင်ခေတ် ရ်မျာင်ဝိုင်တဲ့၊ အကွရ် “န” ရ် သဒးဝွံရ်မျာင်ဒေသတ် ရ်မျာင်ဒေသရောင် ဂိုင်ကောတ်လဝ်သာ်ဝွံရ်။

တြုနုဗျာ်ရ်မျာင်ဒေသတ်ဟုံ မျာ်ရ်မျာင်ဒေသတ်ဟုံ သဒးဝွံ (သဒးတေဝ်စုတ်)၊ တြုနုဗျာ်ရ်မျာင်ဝိုင်မွဲး မျာ်ရ်မျာင်ဝိုင်ဟေင် သဒးဝွံ (သဒးတေဝ်စုတ်) ရောင် ရ်သာ်ဝွံ ဟိုတ်နု စေဝ်ဟောန်သဒ္ဓါ၊ နွံတဗွန်ဂ်ရ် တြုနုဗျာ်ရ်မျာင်ဒေသတ် ညိုင်ရ် “ပ” တအ်ဂ် ညးတအ်ပင်တေဝ်ကူ အကွရ် “န” တုဲ “ပန၊ ပန” သာ်ဝွံဒ်တံ ညးတအ်ချူစကာလဝ်ရ်၊ တြုနုဗျာ်ရ်မျာင်ဝိုင် ညိုင်ရ် “ဂ” တအ်ဂ် ညးတအ်ပင်တေဝ်ကူအကွရ် “ဏ” တုဲ “ဂဏ၊ ဂဏ၊ ညဏ” သာ်ဝွံဒ်တံ ညးတအ်ချူစကာလဝ်ရ်။

ဆဂး ဗက်ကူရ်မျာင်မနီကူခမန်တအ်မွဲး အကွရ် ဏ ဝွံ ဒ်ရ်မျာင်ဒေသတ်တဲ့ အကွရ် န ဝွံ ဒ်ရ်မျာင်ဝိုင်ရ်၊ မွဲပြကူဟိုတ်သဒ္ဓါမောဂ္ဂလာန် တေလေဝ် တုတ်ဗိုမနီကူကို “အကွရ်ဏ” ဝွံ ဒ်ရ်မျာင်ဒေသတ် “အကွရ်န” ဝွံ ဒ်ရ်မျာင်ဝိုင် ညးဒ်မက်ထွးလဝ် နွံတိုက်ရ်ကရ်၊ အာစာတု ညးညးနီကူဒ်မင်မလတေလေဝ် ဒေသတ်တံတင်ဂေဝ် သဒ္ဓါမောဂ္ဂလာန်ဂ်ဟေင် ညးစေန်စိုတ် ညးဒ်လဝ်တံတဲ့ ယု၊တြုနုဗျာ်ညးဂ် “ညးညဏ်က” သာ်ဝွံညးဟုံချူ “ညးညဏ်က” ဟေင် ညးချူစကာလဝ်ရ်။

ခိုန်ဂ်လေဝ် မနီကူလျီုတအ် “ခိုင်သွတ်ဗူးလောန်အာ” တုဲ သဒ္ဓါမန် (စေဝ်ဟောန်လိက်ပတ်မန်) ဧကုဂ် ဟုံရ်ပဟုံသေဝ် သရင်ဂါစက်ထောဝ် သဒ္ဓါမန်ဧကုတုဲ ဗက်ဟုံဒ်ရ်ဒေသတ်ဒိုင်သဒ္ဓါကရ်၊ သဒ္ဓါသံသျာ်ဟ်သမး သေသတ်တံသဒ္ဓါဂလာမကတေအ်ဂ် ကျိုင်ဗက်စုတ်ကို မွဲလိက်ပတ်မန်ရ်၊ ဂနီဂ် ဂဏ် ဂနီဂ် ဂဏ် ညဏ် ချူကေတ်သာ်ဝွံရ်၊ နယီချူကေတ် ဓေန်စုဒိုင်ကို သေသတ်တံလိက်ပတ်မန်ရောင်၊ ကိုဝွံသတိညိ။

ညးလျီုဗွန် မအရေဝ်မွဲး “ဂနီ” ရ် ချူလဝ် “ဂဏ်” ဂစိုတ်ဏ ဗက်လဝ်သေသတ်တံ သဒ္ဓါဂလာတုဲ ကာလချူ “စို” ရ် ဟုံဂစိုတ် လ ဟုံဗက်သေသတ်တံသဒ္ဓါဂလာဗွန်တဲ့ “ဂဏ်စို” တေချူလဝ်သာ်ဝွံရ်၊ တုတ်ညိုင်ရ် မွဲဟ်မွဲဒလဝ်လဝ်မယိုင်ရ် (ခေါင်းခေါင်း) တုဲ ဗိုက်လဝ်ပင်မိကို ရ်စဝါတ်ကေ့ရ်၊ ဣဏအ်လေဝ် ဝွံသတိကိုညိ။

“ချပ်ချပ်မစာဗစာတုညဉာ” ရန်ကူတင်ဂလာန်ဂ်တဲ့ ဗစာဝိုင်သေသတ်တဲ့ ချူအိုတ်ညိ။

အက္ခရ်သ မနွဲဂတပိဒ်ကြိယာ

အက္ခရ် သ မနွဲဂတပိဒ်ကြိယာဂှ် -

၁။ နဒဒ် မထွေးကာလအနာဂတ်၊

၂။ နဒဒ် မထွေးပိဒ်ဟိုတ် ပွဲအရာမချပ်ပြင်တော်ဆကောတ်ဖိုလ် မထောက်ကုန်ကျင်မာန်၊

၃။ နဒဒ် မကလိတ်ကလောတ်ဂလာန် - ပွဲအရာပိသ်ပွဲ ညးချူစကာလင် ပွဲဆီကောတ်ရ။

၁။ နဒဒ် မထွေးကာလအနာဂတ်

ကြိယာမမိက်ကုန်မွဲ အဆင်လျှော်ပွဲ ခေုဟွဲဂတတုန်ကျင်ဏီ၊ ပွဲအနာဂတ်ဂတတော် ကြက်ကတုန်ရောင်၊ မိက်ဂွံတိ မိက်ဂွံဒမက်ထွေးကုသ်ပွဲမွဲ ပွဲလိက်ပတ်တရေမ်တော် ဂတပိဒ်ကြိယာဂှ် ဒင်စုတ်ကုန် “အက္ခရ်သ” တု ညးတအ်ချူစကာလင် ပွဲမပိုင် ပွဲဆီကောတ်ရ။
ဥပမာ - (က) ယးဂတ အဲသအာရောင်။

(ခ) ခြာပွဲလအ် ညးသကွိုင်စိုပ်ရောင်။

(ဂ) ကိစ္စပွဲ သစိုပ်ဒတုဒုဒ်ရောင်။

(ဃ) ဂလာန်ပွဲ သဒဒ်ဗွဲဗွဲကန်ရောင်။

(ဇ) ဆောင်လအ် သွောံကျင်စိုပ်ညိဗန်ရော - သ်ပွဲဒ်တံ ပွဲဆီကောတ်ရ။

တင်စွတ် ။ ။ ပွဲအဆင်တုဲ ကြိယာအနာဂတ် သိုက်အက္ခရ်သဂှ် ချူစကာအောန်လောန်ရ။ ကြိယာ ပွဲ “” ဂှ် တောဲကုသ်တု “သွောံ” သ်ပွဲကု၊ ကြိယာ “ဒး” ဂှ် နဒဒ်မပတ်တံအသံ (ကုအဆင်) တောဲကု သ တု “သဒဒ်” သ်ပွဲကု ချူစကာဒင်ဏီ ပွဲဆီကောတ်ရ။ ပွဲအဆင်တုဲ ကာလမကွဲဘာသာပါဠိကုန်မန် မအရေဝ်မွဲ “ကြက်” ဂှ် စွဲဂတပိဒ်ကြိယာတု ညးစကာ နဒဒ် မထွေးကာလအနာဂတ်ရ။ “ယးဂတ ညးကြက်အာရောင်” သ်ပွဲဒ်တံ ညးစကာလင်ရ။

၂။ နဒဒ် မထွေးပိဒ်ဟိုတ် ပွဲအရာမချပ်ပြင်တော်ဆကောတ်ဖိုလ် မထောက်ကုန်မာန်

ပွဲအရာမချပ်ပြင်တော်ဆကောတ် သွက်ဂွံကတုန်မာန် တောဲကုမအရေဝ်မွဲ “ယဝ်” တု ယဝ်သအာ၊ ယဝ်သဒ်၊ ယဝ်သစ သ်ပွဲဒ်တံ ညးချူစကာစဂှ် ပွဲလိက်ပတ်တရေမ် ပွဲဆီကောတ်ပွဲမပိုင်ရ။ ဆဂး ပွဲအဆင်တုဲ မအရေဝ်ဝေါဟာဒ်သ်ဂှ် ချူစကာအောန်လောန်ရ။ တင်စွတ် ။ ။ ပွဲဒေသလျှို စူးမဟိုက် “ယဝ်ရအာတု၊ ယဝ်ရစတု” ဂှ် “ယဝ်သအာတု၊ ယဝ်သစတု” သ်ပွဲဒ်တံ ဟိုက်ဒင် ဒ်ကုတုဲပွဲ ပွဲဆီကောတ်ရ။

၃။ နဒဒ် မကလိတ်ကလောတ်ဂလာန်

ကြိယာမပတ် သွ၊ သွး၊ သွး တအ်ပွဲ ကာလဟိုက်စမွဲ “သ” ဂှ် နိုတ်လင်တု ပ၊ ဂး၊ အး ဟိုက်တသ်ပွဲရ၊ အဓိပ္ပါယ်ခေုတုတ်ဟွဲမွဲ ညးစုတ်လင်သွက်အရေဝ် ပွဲကလိတ်ကလောတ်ဟေင်ရ။

ဆဂး သွက်ပွဲဒးစွဲသတိစွဲတင်ရ၊ ဝေါဟာမွဲ သွးပွဲ အတိုင်မထွေးကျင်တုဂှ်ရ ကာလဟိုက်စမွဲ “သ” ဂှ် နိုတ်လင်တု “အး” ဂှ်ဟိုက်စ သ်ပွဲရ၊ “ကြာတ်ဟအးထောံ” ယဝ်ရပိုမိက်ပွဲဟိုက်သ်ပွဲမွဲ သဒဒ်ချူ “သမွဲ” ရောင် ကိုပွဲသတိညိ၊ ညးလျှိုတအ် ဟွဲချပ် စင်ခြင်တု “အး” ဂှ်လေဝ် ချူ “သွး” ဟအးဂှ်လေဝ် ချူ “သွး” ဗွတ်တံမှာမှာ သ်ပွဲဂှ် ပွဲဆီကောတ်ပွဲမပိုင်ရ။

တင်စွတ် ။ ။ မနီပိုဒ်ဒေသလျှိုတအ် “သွး” ဂှ် ကာလဟိုက်စမွဲ နိုတ်လင် “အ” တု “သး” ဂှ် ဟိုက်စရ။

အက္ခရ် မ မနွဲဂတပိဒ်ကြိယာ

အက္ခရ် မ ဂတပိဒ်ကြိယာဂှ် -

၁။ ပွဲအရာမထွေး နာမ်ဝိသေသ၊

၂။ ပွဲအရာမထွေး ကြိယာဝိသေသ၊

၃။ နဒဒ် မကလိက်ကလောတ်ဂလာန် - ပွဲအရာပိတင်ပွဲ ညးချူစကာလင်မွဲရ။

၁။ ပွဲအရာမထွေးနာမ်ဝိသေသ

ပိဒ်မွဲ ယဝ်မိက်ပွဲကုတိဒ်ဒ်ခေု နာမ်ဝိသေသမွဲ ဂတခေု ညးဒင်စုတ်ကု “မ” ရ။
ဥပမာ - (က) ဂလာန်မနွဲကုဂုန်၊

(ခ) ကမ္ဘာန်မဒးရး၊

(ဂ) စိုတ်မပြု၊

(ဃ) ဂလာန်မ ရ်သ်ပွဲ - သ်ပွဲဒ်တံ ညးချူစကာလင် ပွဲဆီကောတ်ရ။

တင်စွတ် ။ ။ ပွဲလိက်ပတ်တော်တု “မ” မနီအက္ခရ် မဒမက်ထွေးကု နာမ်ဝိသေသကု အက္ခရ်လက်ကရ်ခေု ညင်ရ်မကုစိုက် မွဲ “မြ” မကုရ် “မြ” သ်ပွဲ ပင်တောဲထောံတု ချူစကာလင် ပွဲမပိုင် ပွဲဆီကောတ်ရ၊ ညင်ရ်ရပ်ရာနာမ်ဝိသေသ ပွဲမကုပြာကတ် ဝရးထောံ တုချူမွဲ နိုတ်ပိုင်ရ။

၂။ ပွဲအရာမထူးကြိယာဝိသေသ

ပိုဒ်မွဲဂှ် ယဝ်မမိက်ကိုတိဒ်နီု နေ့ဒ်နီုကြိယာဝိသေသမ္း ဂတဒေုဂှ် ဒုင်စုတ် “မ” ဂတမ ဂှ် ဒုင်စုတ် “ဗွဲ” ရ။

ဥပမာ - (က) ကော့နီုဗွဲမဒးရး၊

(ခ) အာဗွဲမပြဟ်၊

(ဂ) ဟိုဂးဗွဲမဒုတ်ကြောအ် - သတ်ပွဲဒ်တံ ညးချူစကာလဝ် ပွဲဆိုကောတ်ရ။

တင်စုတ် - ၁။ ပွဲဝေါဟာဟိုဂးဂှ် ပိုဒ်နာမ်ဝိသေသဗွဲမပွိုင် သိုကိုဟွံစုတ် “မ” တဲ့ ဟိုဂးစဒုတ်ရ။

ဥပမာ - (က) ဂလာန်နွံကိုဂုန်၊

(ခ) ကလောန်ဒးရး သတ်ပွဲဒ်တံ ဟိုဂးစရ။

တင်စုတ် - ၂။ ပွဲဝေါဟာဟိုဂးဂှ် နာမ်ဝိသေသဗွဲမပွိုင် ကြိယာဝိသေသဗွဲမပွိုင် ကဆမ်စါ ဝါထပ်တု ဟိုဂးစရ။

ဥပမာ - (က) ကလောန်ဒးဒးရးရး (နာမ်ဝိသေသ)

(ခ) ကော့နီုဒးဒးရးရး (ကြိယာဝိသေသ)

ရံင်ကောတ်ဥပမာဝါတင် မထူးလဝ်လတူဂှ်တု မအာရေဝ်မ္း “ဒးဒးရးရး” ပွဲ နာမ်ဝိသေသဗွဲမပွိုင် ကြိယာဝိသေသဗွဲမပွိုင် ဖိုန်ရုပ်ရာဗိုပြင်နေ့ တုတ်တကိုလေဝ် ရံင်ကောတ်ဒမံင်ဒွဲဒေုတု ယဝ်နေ့နွံ (နေ့မံင်) လက်ကရ်ပိုဒ်နာမ်မ္း ဒေုဒ်နာမ်ဝိသေသဗွဲမပွိုင်ယဝ်နေ့နွံလက်ကရ်ပိုဒ် ကြိယာမ္း ဒေုဒ်ကြိယာဝိသေသဗွဲမပွိုင် ရဲသတ်ပွဲ ဒ်ဒးတိကောတ်ရ။

၃။ နဒ်ဒ် မကလိတ်ကလောတ်ဂလာန်

ပွဲလျီုဒွဲ မအာဗိုယံလေဝ်ပွဲမွဲ နဒ်ဒ်မကလိတ်ကလောတ်ဂလာန်ဟေင် ညးစကာလဝ်ရ။ ဥပမာ - (က) ရဲသတ်ပွဲ ကျပ်မတုလဝ်ရ။

(ခ) မုမနီုပွဲကိတ်တု မသွသတ်ပွဲရာ - သတ်ပွဲဒ်တံ ပွဲဆိုကောတ်ရ။

မနီုပွဲဒွဲဒေသလျီု ပိုဒ်ကြိယာသိုဟဒိုတ်ဂှ် ဒုင်စုတ် “မ” ပွဲတံတု အလိုမအာ၊ နုလီုမကျိုင် - သတ်ပွဲဒ်တံ ဟိုဂးဒိုင် နီုလျုဟ်ထီရ။

မအာဗို (မအာရေဝ်) ရမျာင်ဘတ်မတြ

လဝ်တုသေ့ဝ်သဒ္ဒါမနီု မအာရေဝ်မွဲ ယဝ်ဒ်စါအာဗို (စါရမျာင်) မ္း အာဗိုတ် (ရမျာင်တံ) မွဲဂှ် နေ့မြုတ်တိတ်ရမျာင် ဆဗ္ဗတ် ဘတ်မတြ (တဝက်ရမျာင်ပကတိ) ခေ်ရ။ ဥပမာ - က။ ဂညိဂညာတ်၊

ခ။ ဒလိန်ဒလဲ၊

ဂ။ ဒဋ္ဌာဒဋ္ဌိ (မပြင်ကျိုင်နုဝေါဟာလိက်မ္း လူာလုတ်)

ဃ။ ဗရ၊ ဗရင်၊ ဗလိုက် (မပြင်ကျိုင်နုဝေါဟာလိက်မ္း မရ၊ မရင်၊ မလိုက်)

ဋ္ဌ။ ဂရိုအ် (မပြင်ကျိုင်နုဝေါဟာလိက်မ္း လရိုအ်)

ပွဲဝေါဟာတံပွဲ အာဗိုတ်မ္း ဂ၊ ဒ၊ ဗ တအ်ဂှ် အတိုင်ပကတိရမျာင်နေ့ ပေင်ပေင်ဂှ် ဟွံဂွံဒေု ဂ၊ ဒ၊ ဗ ရဲသတ်ပွဲ ဆတဝက် ရမျာင်ပကတိဟေင် မဒးလိုတ်တံရမျာင်နေ့ရ။ ဟိုတ်ဂှ်ရ “ဂညိ-ဂညာတ်၊ ဒလိန်-ဒလဲ၊ ဗိတ-ဗိဂ၊ ဒဋ္ဌာ-ဒဋ္ဌိ၊ ဗိရ-ဗိရင်၊ ဗလိုက်၊ ဂရိုအ်” ရဲသတ်ပွဲ ဒးဟိုဒ်ဒေုရ။

ဥပမာ - “ဗဂ” ဟိုထောံစရိုအ်၊ ဝေါဟာပွဲဂှ် ကာလဟိုဂးစမ္း အာဗိုတ် (ရမျာင်ဗ) ဂှ် ပြင်ထောံရမျာင် “ဟ” တု “ဟ်ဂ” ပိုဟိုဂးစသတ်ပွဲရ။ ရမျာင် “ဟ” ဂှ် “ဟ-ဂ” သတ်ပွဲ အတိုင်ပကတိရမျာင်နေ့နွံ ဒ်ဒ်ရ ပိုဟိုဂးစရိုအ် ချပ်ဗွာရင်ညိ၊ ယဝ်ဟွံကွးစိုတ်ထီမ္း အလိုဇကုမ္း ဟိုစမ်ရင်တု ကလေင်ချပ်ရင်ညိ၊ ရမျာင်အာဗို ဂ၊ ဒ တအ်လေဝ် အတိုင်နွံပွဲဟေင် တိကောတ်မာန်ရ။

ဝေါဟာဟိုဂး မပြင်သွာဲကွာဲကျိုင်ကစိုကျိုင် နုဝေါဟာလိက် ညင်ရဲမပတ် ဒဋ္ဌာ၊ ဗရ၊ ဂရိုအ် တအ်ပွဲ အာဗိုတ် (ရမျာင်တံ) မ္း ဒ၊ ဗ၊ ဂ တအ် ဟိုတိနုနေ့ မြုတ်တိတ်ပွဲမဒိုန်ညောမ် “ဂ၊ ဒ၊ ဗ” သတ်ပွဲ ဆတဝက်ရမျာင်ပကတိခေ်ဂှ်ရ သိုကိုဟွံချပ်ဗွာရင် နယ်ကသဒ္ဒါမနီုတု ယဝ်ကလေင်ကောတ် ဆစိုတ်ရမျာင်နေ့သမးမ္း “ဒ” ဂှ် ညင်ရဲ “တ” “ဗ” ဂှ် ညင်ရဲ “ပ” “ဂ” ဂှ် ညင်ရဲ “က” ညင်ရဲ ဒ်ဒိုင်ပွဲစိုတ် (ပွဲကတောဝ်) မာန်ရ။

ဒမာနုဒ်တံသတ်ဂှ်ရ ညးလျီုတအ် အတိုင်သေ့ဝ်တံသဒ္ဒါမနီု မပတိုန်ထူးကျိုင်လဝ် ပွဲလတူတေံ ဒ်ဒိုင်မေ့မြုတ်တိတ် ဆတဝက်ရမျာင် ပကတိဂှ်လေဝ် ဟွံကျိုင်ဟ်ဟွံကွးစိုတ်၊ တုဗုန်သဘ်အာဗိုတ်တိတ်ရမျာင်စါ ညင်ရဲ “ဋ္ဌ၊ ည၊ န၊ မ၊ ယ၊ ရ၊ လ၊ ဝ” တအ်ပွဲ ယဝ်နေ့မံင်လက်ကရ် ဗျိုင်ရမျာင်ဇွေအ် (ဗျိုင်ဂကောမ်ပထမ) မမိက်ကိုမွဲမွဲမ္း ဒေုဒ်ဒ်မေ့မြုတ်ကအာ အလိုက်ရမျာင်ဇွေအ်တု ယဝ်နေ့မံင်လက်ကရ်ဗျိုင်ရမျာင်ပွိုင် (ဗျိုင်ဂကောမ်ဒုတိယ) မမိက်ကိုမွဲမွဲမ္း ဒေုဒ်တအ်လေဝ် ဒးမြုတ်ကအာ အလိုက်ဗျိုင်ရမျာင်ပွိုင်ကိုရ်လေဝ် ဟွံစိုတ်တု ဒွဲထောက်ကိုဒးချူ။

“ဘာဗလိက်” ဂ်ချူထော “ဘာပလိုက်” ဒွဲထောက်ကိုဒ်ချူ “ဘာဂရိုက်သံ (အရှာ)” ဂ်ချူထော “ဘာခရိုက်သံ” ဒွဲထောက်ကိုဒ်ချူ “ဘာစောဝ်ဂနီ” (နေအိ)” ဂ်ချူထော “ဘာစောဝ်ခနီ” ဒွဲထောက်ကိုဒ်ချူ “ဒမ်ကံထွး” ဂ်ချူထော “ထမ်ကံထွး” ဗွတ်တံမှာမှာသတ်ဂွံရ၊ ပဟိုတ်နု ပုဂိုလ်မရပ်လတ် ဇုက်ဂဟက်လိက်ပတ်လို့တအံ ပွဲချပ်စာပရေင်လိက်ပတ်ဇကုတု ဒွါနုချူဏာယောဝ်ဇ်မှာမှာရာရာ သတ်ဂွံရ လိက်ပတ်မန် နှံကိုစေင်ဗောန်သောဝ်တံဂ် လျဟ်ဂွံ ဒ်ဒ်အာလိက်ပတ် “ဗိုညးညးချူ” လိက်ပတ် “ချူဂွံတု” ရချပ်ဆိုတ်ညီ။

တင်စွတ် ။ ။ ပွဲဝေါဟာမ္း “ဘာပလိုက်” ဂ် “လိုက်” ဝံ ဒ်အကွရ်တံတရမျာင်ဓါတုလျဟ်ဂွံ ဟိုတ်နုဒေန် လက်ကရ်အကွရ် ပ မဒ်ရမျာင်ဇွေအ်ဂ်ရ နယ်လိလောင် ဒေန်ဗြဲတံတရမျာင်ဗွိုင်ပွဲဂွံရ၊ တုတ်နယ်ဂ်ကို ပွဲဝေါဟာမ္း “ခရိုက်၊ ခနီ” တအံလောင် ရိုက်ကိုနီဂ် ဒ်ဗျဉ်တံတရမျာင်ဓါတု ဟိုတ်နုဒ်မံင်လက်ကရ်အကွရ် ခ မဒ်ရမျာင်ဇွေအ်ဂ်ရ နယ်လိလောင် ဗြဲတံတရမျာင်ဗွိုင်ပွဲဂွံရ။

ဗွဲစွတ်ဟိုမ္း အကွရ် ဂ မဒ်ပွဲဝေါဟာမ္း “ဂရိုက်၊ ဂနီ” တအံဂ် အတိုင်မပတိုန်ထွးကျိုင်လတ် ပွဲဒကုတ်ဗွဲဇော အကွရ် ဂ ဂ် ညးတဗ္ဗာတအံ ဟိုတ်လင်ရမျာင် “ဃ” ရောင်၊ ရမျာင် “ဃ” ဂ်ဗုန် ဟိုတ်နုဒ်ရမျာင်အကွရ်တုတု အတိုင်စေင်ဗောန်သုဒ်မနီပို မပတိုန်ထွးကျိုင်လတ် ပွဲလတုဇောဒေန်မဒ်ဗြဲတံတရမျာင်ပကာတံတု ကလင်ကောတ်ပွဲသမညမ္း ဒ်ဒ်ညိုင်ရ်ရမျာင် “ခ” ဟောင်ရ ဂ်တုစိုတ်ညီ။

ပဟိုတ်နုပုဂိုလ်ဂိုင်ကောတ်လတ် ဗွတ်တံမှာမှာတအံ လုပ်သုလင်အာစာဂ်ရ ပွဲလိက်အုပ်အရေင်မန်ခေတ်တု မေတ်သတာယုဝ်တောဝ် မချူခွဲလပ်ဂ် မရိုင်ဂ် ပရိုင်၊ ဗရိုင်၊ ပရ သတ်ဂွံချူလပ်ဂ် ဂွံဆိုကောတ်ရ၊ ပွဲအဘိဓာန်မန်-အေကံလိက် မေတ်သတာဟောဝ်ဗွီဒေ မချူခွဲလပ်ဂ်လောင် ဗိုဂ်ကို ချူစကာလင်မလိက်ဗွတ်တံဂ် ဂွံဆိုကောတ်ရ၊ ဂကူကောန်ချိုင်သအာင်ဗွဲလညာတ်ဗွတ်ကျိဟ်ဗွတ် ပွဲလိက်ပတ်မန်ဂ် လင်ကိုဗွတ်ရ၊ ဂကူမန်ရဗွတ်ကို မုဟိုတ်ရော၊ ဟိုတ်နုဟွံစိုတ်ဗြဲဟ်ဟ်နက်ကံ ဟိုတ်နုဟွံစိုတ်ဗြဲဟ်မးကိုလိက်ပတ်ဇကုဟာဂ် ချပ်ရိုင်ရ။

တင်စွတ် -၁ ။ ။ အာစာဝ်ဗျဲတအံ “သွက်ဂွံတံဒ်ဒ်ရမျာင်ဘာမတြ” ဂးသတ်ဂ်တု “ဗွီဗွီ” သတ်ဂွံဒ်တံ ချူလင်ကံထောအကွရ်ရ၊ အတိုင်ဗထွးကျိုင်လင်လတုဇော “ဝေါဟာမ္း ယဝ်ဒ်အကွရ်ဓါမ၊ ပိမ မ္း အကွရ်တံမ္း ညးဗြဲတံတရမျာင်ဘာမတြရောင်” ဟိုတ် တင်ဇွေင်သောဝ်တံ

လိက်ပတ်မန်ဂ် ယဝ်ကျိဟ်ကွးလင်မ္း ဟံးဒ်ချူအကွရ်လင်ကံ၊ ဟံးလင်ကံလောင် အတိုင်ဒေန်ဒ်ဗြဲတံတရမျာင်ဘာမတြဟောင်ရ ကိုစိုတ်စိုတ်ညီ။

တင်စွတ် -၂ ။ ။ မရေင်လို့ ခိုန်ဒ်ခါမကိုလောင် ကာလဟိုဂးဂ် အကွရ်ဗွဲမဂ် ဗိုက်ကဗွေအ်လင်တု ဆအကွရ်ဗွေဟ်ဗွဲမဂ်ဟောင် ယဝ်ရဟိုဂးစမ္း သဒ်ချူလင်ကံထောဒေန်ရောင်၊ ဥပမာ - သွတ်၊ ဗွေက်၊ ညးညးအိ၊ သွး၊ သွ၊ လွ၊ ထွအ် နိတံ၊ မအရေင်တအံဂွံဂ် ကာလဟိုဂးမ္း အကွရ် သ, လ, တ တအံဂ် ဗိုက်ကဗွေအ်လင်တု ကာတ်၊ ကေက်၊ ညးကအိ၊ ဂး၊ ပ၊ ဟ၊ ကအိ သတ်ဂွံ ဟိုဂးစဆိုတ်ရ။

အကွရ်ကွက်သ

ပွဲအကွရ်ကွက်စိုသတ် အကွရ်ကွက်သ (အကွရ်ကွက်သ) မွဲ ဟိုတ်နုဟွံပါဂ်ရ ပွဲလိက်ပတ်မန်ပို အကွရ်ကွက်သပွဲမ္း၊ ချူနကျတ်တု ဂ်နက်သတ်၊ ချူလကျန်နိုလက်သန် သတ်ဂွံဒ်တံ အကွရ်ကွက်သ (အကွရ်ကွက်သ) ဂ်ဟောင်ရ ဒ်မံရမျာင် သ ရောင် - ရ်သတ်ဂွံ မန်ပိုဗွဲမပိုင် ဇော်လင်စိုတ်ရ၊ ဆဂး ပွဲလိက်ခေတ်တရေင်မကံ ချေဂ် “ကျေး” ချိတ်ဂ် “ကျိတ်” သတ်ဂွံဒ်တံ ညးချူစကာလင် အကွရ်ကွက်သ ပွဲမသုလင် ဂွံဆိုကောတ်ရ။

ပွဲဗြဲဟိုက်ရာဇဝင်မန်ဗွဲခမ္း မုအာစာတုအသောအ်ဂ် ဒ်ဒ်အကွရ်ကွက်သကိုကွက်သ ဟွံတုညးညးအိ၊ ဒ်ဒ်ရ အကွရ်ကွက်သ နွံတုဟ်ဗြဲဂ် ညးချူစကာလင် ဂွိုင်ကိုဒွဲ ဂွံဆိုကောတ်ရ၊ “ဗျပ်သုစိုတ်ညီ၊ လုသကာတ်မျာင်ညီ” သတ်ဂွံ ညးချူစကာလင်ရ၊ အကွရ်ကွက်သညးဂ်လောင် အကွရ်ကွက်သ ပိုချူစကာဒိုင်လျဟ်ဂွံရ၊ အကွရ်ကွက်သဂ်တုနီ ချူဗျေကွက်သတု နုလအိတ်ကွက်သဂ် ချူကဝဲဗကေတ်ထော မွဲဗကေတ်တု ကလောင်တိုင်ဇကော်နင်ဗွဲဝါပွန် “ဗျ” ရ်သတ်ဂွံရိုင်ကောတ်ရ။

ပုဂိုလ်မဇော်လင်စိုတ် အကွရ်ကွက်သကို အကွရ်ကွက်သတုပင်ဂမ္တိုင်တအံပွန် အကွရ်ကွက်သ “ဗျ” ဂွံဂ်လောင် ဒ်အကွရ်ကွက်သတုဒိုင်ဗွဲသတ်ကို ဇော်စိုတ်သတ်ဂ်တု ဒွဲထောက်ကိုချူအကွရ်ကွက်သ “ဗျ” သတ်ဂွံ တိုင်ဇကော်ပတ်တံတုဒိုင်ဗွဲ “ဗျ” ဗိုသတ်ဂွံကိုတု အကွရ်ကွက်သဂ် ချူပထုထောကို အကွရ်ကွက်သပွန်ရ။

သွတိုင်ဇီကို မုအာစာတုအသောအ်ဂ်တု ကွက် “ဃ” ဂ် “ဗျ” သတ်ဂွံ၊ ကွက်သဂ် “ဗျ” သတ်ဂွံ ပါချူထောမ္း နယ်ကဲချူကျော်တရေင်ဇော မံက်တိုန်ကျိုင်၊ သွက်ဂွံဒ်သလေ့ပွာ

ကွက် ယ ဟာ ကွက် သ ဟာလေဝ် အိုတ်အာရ၊ ဟိုတ်ဂိုရ ထောက်ကိုဒးပါချူရောင်။

တင်စွတ် ။ ။ ညးလျီတအ် “ကလော၊ ကလော၊ ကလး” တအ်ဂျူလဝ် “ကော၊ ကော၊ ကော” သံဝွံဂို ဂွံဆိကောတ်ရ၊ နယ်ချူဝဲ ဗွတ်ဝါထပ်ရ၊ မူဟိုတ်ရောဟိုမွဲး -
၁။ အကွရ် က ကွတ် လ မွဲး ဗိုလိုကွတ်ကံ ခေုဒးဒ် “ကွ” ဟောင်ရ၊ နနယ်လိုလေဝ်ခေုဒ် “ကွ” ဟွံဂွံရ၊ မူဟိုတ်ရောဟိုမွဲး အကွရ်ကွတ် လ ပိုချူစကာဒိုင်လျဟ်ဂွံ နကွတ် လ “လ” ဗိုဏအ်ဂိုရ ဗက်အလိုက်အခေတ်ပြိုင်သွာ်ကျိုင်သိုက်သိုက် ဒ်ကျိုင်လ “ ” ဗိုဏအ်လျဟ်ဂွံရ၊ ပိုလိုတအ်ဂွံ ဟိုတ်နဟွံကျိုက်ကွးတင်ဂွံကို။

၂။ ပရးထောံအကွရ်တု ယင်ချူ “ကလော” သံဝွံမွဲး အကွရ် လ ဂို ပိုင်ဖေက်ညးတုဟ်ဒ်ဒး ရမျာင် “ဗျိုင်ကောမ်ဒုတိယ” ဂးတု ညးတအ်ဒင်ကောတ်လဝ် ဗွတ်တံမှာမှာဗျိုင်ရ၊ မူဟိုတ် ဗွတ်မှာရောဟိုမွဲး သဘဗျိုင်တိတ်ဝါရမျာင် ညိုင်ရ်မဟတ် “လ” တအ်ဂွံ ယင်ခေုဒ်လက်ကရ် ဗျိုင်ကောမ်ပထမမွဲး ခေုဒ်ဗျိုင်တိတ်ရမျာင် အလိုက်ရမျာင်ဗျိုင်ကောမ်ပထမကိုတု၊ ယင်ခေုဒ် လက်ကရ် ဗျိုင်ကောမ်ဒုတိယမွဲး ခေုလေဝ်ဒးဗျိုင်တိတ်ရမျာင် အလိုက်ရမျာင်ဗျိုင်ကောမ် ဒုတိယကိုရ၊ ပွဲဒွံဂွံ ဟိုတ်နခေုဒ်လက်ကရ် “က” မဒ်ဗျိုင်ကောမ်ပထမကိုရ နယ်လိုလေဝ် ခေုဒ်ဗျိုင်တိတ်ရမျာင်ဗျိုင်ကောမ်ဒုတိယဟွံဂွံ၊ တင်ဂွိုင်ဂိုလေဝ် ပဟိုတ်နညးတအ်ဟွံတိကိုတု “ဗွတ်ဝါထပ်” မဒးသွဲးရ။

ညးလျီဗျိုင်လေဝ် “ကလော” ဂို “ကော” ချူစကာအကွရ် “ ” ဗျိုင်ရ၊ အကွရ် နှု ဂို ပွဲဝေါဟာမန်ပို ဟိုတ်နအိုက်ညးတမျာတအ် ချူစကာလဝ် ဟွံမဲဂိုရ နယ်ချူဝဲလေဝ် အတိုင်မပတိုန်ဗွဲကျိုင်လဝ် ပွဲတင်ဗါလတုတေံဂို “ဗွတ်” မဒးဗျေုသ ဂုတ်သွာတ်ကိုရောင်။

တီအခါနဗွတ်၊ ပလေဝ်ကွတ်၊ ဒ်ဒေုတ်ဟုပညာ။

တီအခါနဗွတ်၊ ကောန်လဝ်ကွတ်၊ ဒ်ဒေုတ်သမ္ဗါရောင်။

သန္နိမန်

မအရေဝ်ဗါပိုင်ပိုင်ဂို ပိုင်ဗဂပ်ဗျိုင်လဝ်တု သွထောံမ္မံပိုင်ဗဂပ် နကုဝေါဟာသဒ္ဓါ ညးကော်ခဲစ သန္နိရ၊ နယ်ကဲသန္နိဝွံ ပွဲဘာသာမဂဘောသာသံသကြိုတ်တအ် ဟိုဂးချူစကာ ဗွဲမသွဲလးရ၊ ပွဲဘာသာမန်ပိုလေဝ် မအရေဝ်လျီလျီ ဗဂပ်ဗျိုင်လဝ်သန္နိတု အခိုက် ဟိုဂးချူ စကာနီကုရ။

ဥပမာ - သံ၊ ကသေ၊ တေက် ဂွံ မဒ်အရေဝ်ပိုင်ပိုင်ရ၊ ပွဲမအရေဝ်မွဲး “ကသေ” ဂို အကွရ် က ဂို ဗိုတ်ထောံ၊ သေဝ်ဂိုဗျိုင် (ပါပရး) ထောံဒ်အာ “သ + ဓ - ဌ” တု “ဓ - ဌ” ဂို ဗိုတ်ထောံ သေ့ဒိုင်သမ္မံ၊ တေက်ဂိုဗျိုင်ထောံဒ်အာ “တဇ္ဇေက်” တု “တ” ဂိုဗိုတ်ထောံဗျိုင် သို့မအိုတ်သေ့ဒိုင် “သ + ဇ္ဇေက်” သကိုဇ္ဇေက် ဂို ဗဂပ် (ပိုင်ဗဂပ်) တု ဒ်ကျိုင် “သတ်သေက်” ရ။

တင်စွတ် ။ ။ သတ်သေက် ဂို ညးလျီချူဒိုင် “သတ်သေက်” ရ၊ ဗိုဂိုဟွံဒး၊ သတ်သေက်တေက် ဂို ဟိုဂးစ သတ်သေက်ရောင် ကိုဇ္ဇေက်တု။

တုဗျိုင် အတိုင်မထွေးကျိုင်လဝ် ပွဲတံဒကုတ်ဝါတေံ ပိုင်ကြိယာ “ ” ဂို ယင်ဒင်စုတ်ကို “သ” မွဲး ဒ်ကျိုင် “သေ့” တု ဒ်ဒ်ရ ဒ်ကျိုင်ကြိယာမထွေးကာလအနာတ်ကို တန်ဒ်မွဲး သမ္မံဒးဇောင်ရ၊ မွဲးနဂို “သေ့” နီဗွဲဇောင်ရ၊ ဝေါဟာမွဲး “သေ့” ဂွံ “သွက်” ကို “ ” မအရေဝ် ဗါပိုင်ဂို ပိုင်ဗကောမ်တု သွလဝ်သန္နိရ၊ သွက် ဂို ပါပရးကိုဒ်အာ “သ + ဝက်” တု “ဝက်” ဂိုဗိုတ်၊ “သ” ကို “ ” တအ်ပိုင်ဗျိုင်၊ သေ့ ဒ်ကျိုင်သံဝွံရ၊ “မုသေ့ဂးဗွဲရော” သံဝွံ ညးတအ်ချူစကာလဝ်ရ။

မွဲးနဗျိုင် ပွဲဝေါဟာမွဲး “ကောတ်ဏာ” ဂို ကောတ်ဂိုဗျိုင်၊ “ဓ - တ်” ဂိုဗိုတ်၊ ကကိုဏာ ဂို ပရပ်ဗျိုင်တု ဒ်ကျိုင် “ကော” ၊ “ပကောထောံဒ်ဒ်အံ” သံဝွံ ပိုဟိုဂးစရ၊ ပွဲဝေါဟာမွဲး “ဗိုတ်ထောံ” ဂို ဗိုတ်ဂိုဗျိုင်၊ “ ” ဂိုဗိုတ်တုဒ်ကျိုင် “ဗထောံ” ရ။

ရသံဝွံ အရေဝ်မန်ပို လိက်မန်ပို လိက်နီကုသေ့ဝတ် နီကုတင်ဂွိုင်သဒ္ဓါ မချိုတ်ဗျိုင်ကိုရောင်။ ဟိုတ်နမ္မံဟ်ဂိုဗျိုင်ဟွံမဲဂိုရ ဗိုန်ဟွံမံက်တင်လေဝ် တုတ်ညိုင်ရ “တုအ်ရတ် = ကျောက်သံပတ္တမြား” မတုတ္တု၊ က်ဒိုင် ပွဲသျှိုက်သရီကိုရ၊ ဒ်ဒ်ရတ်ကြက်ကု ပတန်ဗျိုင်မး ဟွံမာန်ရောင်၊ ဗျိုင်ဟွံဒမံက်ပတိုန်အိုတ်ညီ။

သဒ္ဓါစိစောန်၊ လိက်ပတ်မန်၊ ဂိုတ်ကောန်လုတ်အိုတ်ညီ။

*** ခိုခို ***

ယွဲပရိသတ်မှလိက် ညးမဆာန်ဂကူတအိအိ။ လိက်အုပ်သွတ်ဝွံ ဒင်သဇိုင်ကို စိုတ်ဓာတ်သို့က်ဆာန်လိက်ပတ်တဲ ကတိန်မက်ဂတင်ကျင်ရ။ လေ့င်ဂလာန်ဂမ္တိုင် မပတိုန် ထွေးကျင်လတ် ပွဲလိက်အုပ်ဝွံ တင်ယုတ်ဒေက်တင်ဆောတ်ယောင် တင်ဗွတ်မှာ မပွဲဆိုဂဗ ကျင်လတ်ပွဲလိက်ပတ်မန်ပို နာနာသတ်တအိက် ပကောမ်ပွဲလတ်ပွဲကျွဲဟ် ပြိုင်ကိုသွတ်အခါတဲ “ပေင်အာပွဲကျွဲဟ်တဲ ကျွဲဟ်တဲကျွဲပြိုင်ပင်” ဟိုသတ်ပွဲမွဲလေပ်ဟိုမာန်ရ။ ဗိုလ်ဟိုဟို နကိုလိက်အုပ်ဝွံ ပွဲယိုက်ဗျောင်ဏာတာလျိုင်ဝင် မွဲကဏ္ဍကိုက် အဲဒိုက်မိပ်စိုတ် ကေတ်အယောစရာဲ ပွဲမွဲကိုဗွတ်ဗွတ်ရ။

မအရေဝ်ဝေါဟာလျှို မပတိုန်ထွေးလတ် ပွဲလိက်အုပ်သွတ်ဝွံ ဒုအိဗေတ်ဒးအာ ပုဂ္ဂိုလ်မွဲမွဲ တအိက် အောင်ဒင်သွေးဒုဟ်ညိအံ။ စိုတ်ဗေတာနာ မိက်ပွဲမဒေက်ဖျတ် စရာဲဂုန်ပုဂ္ဂိုလ်တအိက် ညိဓပ်ပွဲမွဲရအံ။ ဗိုန်ဂလေပ် ဒွဲတင်ဗွတ်မှာဒွဲတအိက် ညိဓပ်ရိသတ်မှလိက်တအိ ပွဲညာတ်ကေတ် သောင်ကျးကျးမာန်ကို။ “တင်ဗွတ်မွဲဒွဲ ဒ်အာစာဓပ်ဒွဲ” ညိဓပ်ညးမဟိုစသတ်ဂွံကို။ ညာတ်ဗွတ်တဲပွဲမွဲ သွအစာကိုတင်ဗွတ်တဲပွဲ ညိဓပ်ပလေပ်ဒးကို ရန်တုအိသတ်တဲပွဲ မဒးပတိုန်ထွေး လတ် နဒ်ဒ် ညါဟိုရ် ရအံ။

ပညာနွံဂလိုင်လုံလေပ် ယဝ်သတ်အောန်မွဲ ပွဲဒ်အထိုင်အသး တပညာတအိရ။ “ဟွံစွဲသတ် လိုန်တဲဟွံတဲ၊ ပညာနွံကိုသတ်လိုဒ်၊ ပညာစိုဟွံသွတ်ကိုသတ်မွဲ” ရသတ်ပွဲ စပ်ကိုဓပ်သတ်တဲ မန်ပုဟိုစွဲလတ်ဗိုဂလာန် နွံပြိုင်ကိုတင်ရ။ ဇာပ်အရာ ဇာပ်ဒွဲ သတ်လောန်ကဲ သတ်ဓက်အာမွဲကို ပွဲကောင်ဒ်ကျွဲပြိုင်လုံဏီရ။

ဟိုတ်ဒွဲဒ်သတ်ရ ညိဓပ်လိက်ပတ်မန်ပို ပွဲဂေါင်ဆာဲ ပွဲဒ်စရာဲအလုံဂကူသိုဗအိုတ်မာန်ဂံ စွဲသတ်မြိုဟ်ဟ်နက်ကဲတဲ ချူကော်အိုတ်ညိအံ။

ညးစွဲသတ် အစွဲသတ်မွဲ လိက်ပတ်ပွဲ သဒးတိုန်ပွဲဒ်ရောင်။
လွီမာန်လိက်ပတ်မန် မအိန်သဂီ (စညိပင်) သာယာတေံ -

နဲအိန်ဟင်မန်
၁၃၅၆၊ မြတ်သိုရ် - ၁၅ မံက်၊

နဲညးတုကုသိုလ်
တုကုဏ်အောင်သဝါလကောံနာဲစာဲဏင်ပတုလတ်ဓမ္မအိန်ဂွံရ။
လိပ်အုပ်ဏအိန် အလုံမွဲအုပ်ကိုဒ် မွဲဒကုတ်မွဲလဇော်ကိုဒ်
ဗြဟ္မဂိုလ်လုံမွဲဟွံဟို ချူဆာဲတက်တြးပတိတ်မာန်ရ။

နိဂုံး

ယုံပရိသတ်မှလိက် ညးမဆာန်ကုတအိအံ၊ လိက်အုပ်သွတ်ဝွံ ဒင်သဇိုင်ကို စိတ်ဓာတ်သွိုက်ဆာန်လိက်ပတ်တဲ ကတိုဒ်မက်ဂတင်ကျင်ရ၊ လွင်ဂလာန်ဂမ္တိုင် မပတိုန် ထွေးကျင်လင် ပဲ့လိက်အုပ်ဝွံ တင်ယုတ်ဒေက်တင်ဆောတ်ယောင် တင်ဗွတ်မှာ မဂ္တိဇာဗ ကျင်လင်ပဲ့လိက်ပတ်မနိုဍ် နာနာသတ်တအ်ဂ် ပကောမံပွဲလင်ပွဲဍုင်ဍုင်ဟ် ဂျိုင်ကိုသွံအခါတဲ “ပေင်အာပွဲဍုင်ဍုင်ဟ်တဲ ကျိုဟ်တိတ်ကျင်ဂွံဂါင်” ဟိုသ်ပွဲမွဲလင်ဟိုမာန်ရ၊ ဗိုလ်ဟိုဟို နကိုလိက်အုပ်ဝွံ ပွဲယိုက်ဂွင်ဇာတာလျိုင်ဝင် မွဲကဏ္ဍကို အဲဒိုက်မိမိစိတ် ကောတ်အယောစရာဲ ဟုံမွဲကိုဗွတ်ဗွတ်ရ။

မအရေဝ်ဝေါဟာလူ၊ မပတိုန်ထွေးလင် ပဲ့လိက်အုပ်သွတ်ဝွံ ဒုအ်ဗတ်ဒးအာ ပုဂ္ဂိုလ်မွဲမွဲ တအ်ဂ် အေင်ဒင်သွးဒုဟ်ညိအံ၊ စိတ်စေတနာ မိက်ပွဲဗဒေက်ဖျင် စရာဲဂုန်ပုဂ္ဂိုလ်တအ်ဂ် ညိဓပ်ပွဲမွဲရအံ။ စိုန်ဂ်လေဝ် ဒုတင်ဗွတ်မှာဒင်တအ်ဂ် ညိဓပ်ရိသတ်မှလိက်တအ် ဂွံညာတ်ကောတ် သောင့်ကွေးကွေးမာန်ကို၊ “တင်ဗွတ်မွဲမွဲ ဒုအာစာဓပ်သု” ညိဓပ်ညးမဟိုစသ်ပွဲကို၊ ညာတ်ဗွတ်တဲဟုံမွဲ သွအစာကိုတင်ဗွတ်တဲဟုံ ညိဓပ်ပလေဝ်ဒးကို ရန်တုအ်သ်ဟုံတဲ မဒးပတိုန်ထွေး လင် နဒဒ် ဥဒါဟိုရ် ရအံ။

ပညာနံဂလိုင်လုံလေဝ် ယဝ်သတိအာန်မွဲ ဟုံဒ်အထိုင်အသး တုပညာတအ်ရ၊ “ဟုံစွဲသတိ လုံနတ်ဟုံတိ၊ ပညာနံကိုသတိလုံဒ်၊ ပညာစိုဟုံသုဟ်ကိုသတိမွဲ” ရသ်ပွဲ စပ်ကိုဓပ်သတိတဲ မနိုဍ်ဟုံစွဲလင်စိုလဟန် နှံဍိုင်ကိုတင်ရ၊ ဇာပ်အရာ ဇာပ်ဒု သတိလောန်ကဲ သတိဓက်အာမွဲဟုံ ဟုံကောင့်ကျင်မွဲလုံဏီရ။

ဟိုတ်ဒုဒ်သ်ဟုံရ ညိဓပ်လိက်ပတ်မနိုဍ် ပွဲဂေါ်ဆဲ ပွဲဒ်စရာဲအလုံကုသိုဖအိုတ်မာန်ဂ် စွဲသတိမြုဟ်ဟ်နက်ကဲတဲ ချူကော်အိုတ်ညိအံ။

ညးစွဲသတိ အဲစွဲသတိမွဲ လိက်ပတ်ပွဲ သဒးတိုတိုနုနုဒုဒ်ရောင်။
လူမာန်လိက်ပတ်မန် မအိန်သဂီ (စည်ပင်) သာယာတေံ -

နိဂုံး
တုဂဏ်အာဝံသပါလကောံနဲဗာဏ်ပတုလင်ဓမ္မဒါနဝွံရ။
လိပ်အုပ်ဏအ်ဝွံ အလုံမွဲအုပ်ကိုဒ် မွဲဒကုတ်မွဲလစေန်ကိုဒ်
ဗြဟ္မဂိုလ်လုံမွဲဟုံတဲ ချူဆဲတကဲတြေးပတိတ်မာန်ရ။